პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტისა და საქ. სსრ მშრომელთა დეპუტატების საბჭოების ორგანო.

КОМУНИСТИ ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО и ТБИЛИССКОГО КОМИТЕТОВ КП (б) ГРУЗИИ и СОВЕТОВ ДЕПУТАТОВ ТРУДЯЩИХСЯ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ოთხშაბათი, 25 აგვისტო, 1943 წ. № 179 (6804). ფასი 20 კაპ.

საბჭოთა საინფორმაციო ბიუროსაგან

24 აგვისტოს ოპერაციული ცნობა

24 აგვისტოს განმავლობაში ჩვენმა ჯარებმა, რომლებიც ხარკოვის ჩრდილო-დასავლეთით და სამხრეთით უტევენ, წინ წაიწიეს და პოზიციები გაიუმჯობესეს.

დონბასში, იზიუმის სამხრეთით და პოროშილოვგრადის სამხრეთ-დასავლეთით მდებარე რაიონებში ჩვენი ჯარები განაგრძობდნენ წარმატებითს ბრძოლებს მოწინააღმდეგესთან და კვლავ დაიკავეს რამდენიმე დასახლებული პუნქტი.

ფრონტის სხვა უბნებზე ჩვენი ჯარები ეწეოდნენ საბრძოლო დაზვერვას და საარტილერიო-სანალმტყორცნო სროლას მოწინააღმდეგესთან.

28 აგვისტოს განმავლობაში ჩვენმა ჯარებმა ყველა ფრონტზე დააზიანეს და მოხსენ გერმანელთა 77 ტანკი. საჰაერო ბრძოლებში და საზენიტო არტილერიის ცეცხლით ჩამოგდებულია მოწინააღმდეგის 106 თვითმფრინავი.

* * *

დაიკავეს რა ქალაქი ხარკოვი, ჩვენი ჯარები წინსვლას განაგრძობდნენ და პოზიციები გაიუმჯობესეს. ჩვენმა ნაწილებმა ბრძოლით გადალახეს წყლის ზღუდე და კვლავ ურტყამდნენ უკანდახეულ მოწინააღმდეგს. ბრძოლის ველზე დარჩა გერმანელების მიერ დაოვებული ბევრი საჭურველი და სამხედრო ტვირთი.

ხარკოვის დასავლეთით და სამხრეთით ჩვენი ჯარები განაგრძობდნენ ბრძოლებს მოწინააღმდეგის დიდ ძალებთან და წინ წაიწიეს. ერთი დღის ბრძოლებში გერმანელებმა მოკლულთა სახით დაჭკარეს 2 ათასამდე ჯარისკაცი და ოფიცერი. დაზიანებული და მოსპობილია გერმანელთა 25 ტანკი. უკანასკნელ ბრძოლებში სისხლისაგან დაცლილ მოწინააღმდეგს საჩქაროდ გადმოჰყავს ამ უბნებზე თავისი რეზერვები.

ხარკოვის ჩრდილო-დასავლეთით ნ შენაერთის ნაწილები სძლევდნენ მტრის წინააღმდეგობას, იგერიებდნენ მის კონტრიერიშებს და რამდენიმე დასახლებული პუნქტი დაიკავეს ამ პუნქტებისათვის ბრძოლებში მოსპობილია 600-ზე მეტი გერმანელი ჯარისკაცი და ოფიცერი, 18 ტანკი და 3 ჯავშნიანი ნაღმსანა. მოწინააღმდეგს წაავართვეს 21 საველე და 5 თვითმავალი ქვემეხი, სამამარ მასალათა საწყობი და სხვა დავლა.

წითელი არმიის მებრძოლები და ოფიცრები სიმამაცესა და გმირობას გვიჩვენებენ გერმანელ ფაშისტ არამზადათა ჩაგვრისაგან შშობლიური საბჭოთა უკრაინის განთავისუფლებისათვის ბრძოლაში. გვარდიის ლეიტენანტ დუხოვის ტანკის ეკიპაჟმა მოწინააღმდეგესთან ბრძოლაში დააზიანა გერმანელთა ორი ტანკი „ვეფხვის“ ტიპისა. გვარდიის ლეიტენანტ გოლოვინის ტანკის ეკიპაჟმა მოსპო მოწინააღმდეგის 4 ტანკი, მათ შორის ორი ძმიმე ტანკი. წითელარმიელებმა ამხ. რიაზანოვმა და ჩაიკამ გერმანელთა განლაგებაში შეაღწიეს და გრანატებით მოსპეს 46 ჰიტლერელი. სატყვიამფრქვევო გუნდის მეთაურმა სერჟანტმა პოპოვმა ერთ ბრძოლაში დაზგის ტყვიამფრქვევის ცეცხლით ასეულამდე გერმანელი გაჟლიტა. მებრძოლ უსალიევს თავს დაესხა 9 გერმანელი და ცდილობდნენ ტყვედ ჩაეგდოთ იგი. ავტომატის ცეცხლით ამხ. უსალიევმა მასზე თავდამსხმელი ყველა ჰიტლერელი მოსპო.

საბჭოთა მფრინავებმა საჰაერო ბრძოლებში ერთი დღის განმავლობაში ჩამოაგდეს გერმანელთა 22 თვითმფრინავი.

* * *

დონბასში, ვოროშილოვგრადის სამხრეთ-დასავლეთით, ჩვენი ჯარები განაგრძობდნენ წარმატებითს შეტევას და რამდენიმე დასახლებული პუნქტი დაიკავეს. მოწინააღმდეგე კონტრიერიშებით ცდილობდა შეეკავებინა საბჭოთა ნაწილების წინსვლა. ჩვენმა შებრძოლებმა გერმანელთა ყველა კონტრიერიში მოიგერიეს და მძიმე ზარალი მიაყენეს მათ. მარტო გვარდიის ნ შენაერთმა 800-ზე მეტი ჰიტლერელი მოსპო. ტყვეები აცხადებენ, რომ გერმანელთა 294-ე ქვეითი დივიზიის მეტწილ ასეულებში 3-6 ჯარისკაცი დარჩა თითოეულში. დანარჩენები მოკლულნი, დაჭრილნი, ან ტყვედ წამოყვანილნი არიან.

საბჭოთა მზვერავების ჯგუფი უფროს ლეიტენანტ ტკაჩოვის მეთაურობით მოწინააღმდეგის საბრძოლო წყებებს შუა გაიჭრა და უეცრად მიიტანა იერიში გერმანელთა საარტილერიო ბატარიის პოზიციებზე. მზვერავებმა ქვემეხთა გუნდები მოსპეს და ხელში ჩაიგდეს გერმანელთა ბატარია.

* * *

იზიუმის სამხრეთით ჩვენი ჯარები სძლევდნენ გერმანელთა შეუპოვარ წინააღმდეგობას და წინ წაიწიეს. განსაკუთრებით გაფაფრებული ბრძოლები სწარმოებდა მოწინააღმდეგის ძლიერ გამაგრებული დასაყრდენი პუნქტის მისადგომებზე. საბჭოთა მებრძოლები დასაყრდენ პუნქტში შეიჭრნენ და დღის დამლევისათვის გასწმინდეს იგი გერმანელებისაგან. ამ ბრძოლაში გაელიტენილია მტრის 1.000-მდე ჯარისკაცი და ოფიცერი, დაზიანებული და დამწვარია 12 ტანკი, მოსპობილია 16 ქვემეხი და აფეთქებულია საომარ მასალათა 2 საწყობი. წამოიღებულია დაელა, მათ შორის 15 ტანკი, 6 თვითმავალი ქვემეხი, 60 სხვადასხვა ყალიბის ქვემეხი და 90 ტყვიამფრქვევი. წამოყვანილია ტყვეები.

საჰაერო ბრძოლებში და საზენიტო არტილერიის ცეცხლით ჩამოგდებულია მოწინააღმდეგის 33 თვითმფრინავი.

* * *

ბრიანსკის მიმართულებით ჩვენმა ქვეგანაყოფებმა განდევნეს მოწინააღმდეგე 4 დასახლებული პუნქტიდან. გერმანელები განსაკუთრებით შეუპოვრად იცავდნენ ერთ-ერთ ამ პუნქტს, ოცეულის მეთაური ამხ. იონოსიანი მებრძოლთა ჯგუფითურთ ღამე მტრის პოზიციებთან მიეხლება და მის სანგრებში შეიჭრა. ხელჩართულ შეტაკებაში ჩვენმა მებრძოლებმა მოსპეს 68 გერმანელი ჯარისკაცი და ოფიცერი და ხელთ იგდეს 15 ტყვე.

* * *

ლენინგრადის ფრონტზე ჩვენმა ქვეგანაყოფებმა 400-მდე გერმანელი ჯარისკაცი და ოფიცერი გაჟლიტეს. არტილერიისა და ნაღმსატყორცნების ცეცხლით მოსპობილია მოწინააღმდეგის 4 საარტილერიო და 3 სანაღმტყორცნო ბატარია, დაზგრეულია 20 ძელმიწური საცეცხლე წერტი და 11 ბლინდაჟი.

რიგისა და ფინეთის უურეებში ჩვენმა ხომალდებმა და ფლოტის ავიაციამ ჩასძრეს გერმანელთა 2 ტრანსპორტი 8 ათასი ტონის საერთო წყალწყვეთა, მოწინააღმდეგის სადარაჯო ხომალდი და სადარაჯო კატერი.

* * *

უკრაინელ პარტიზანთა რამდენიმე რაზმმა, რომლებიც როვნოს ოლქში მოქმედებენ, აგვისტოში ლიანდაგიდან გადაგდეს გერმანელთა 21 სამხედრო ეშელონი. დამსხვრეული და დაზიანებულია 21 ორთქლმავალი, 276 ვაგონი და პლატფორმა ტექნიკანადგი, საომარ მასალებიანად და სხვა სამხედრო ტვირთებიანად, რაც ფრონტის ხაზისაკენ მოდიოდა. წითელი არმიის XXV წლისთავის სახელობის პარტიზანულმა რაზმმა ერთი თვის განმავლობაში მოსპო 2 ტანკი, 25 სატვირთო და 2 მსუბუქი ავტომანქანა. გერმანელებთან ბრძოლებში და საფრენებიდან პარტიზანებმა 260 ჰიტლერელი მოჰკლეს.

* * *

ბულგარეთის დედაქალაქ სოფიის ერთ-ერთ მოედანზე გერმანელებმა გამოფენა მოაწყეს. ვიტრინებზე წარმოდგენილია ბევრი ფოტოსურათი. ფოტოგრაფიებზე ნაჩვენებია მოქმედი ქარხნები და შახტები, ხე-ტყის დაკურება. ცხენის ჯოგები, ბრინჯაოსა და ბამბის ყანები და სხვ. ფოტოგრაფიებს ქვეშ ასეთი წარწერები აქვს: „გერმანელი ინჟინრებისა და სამეურნეო მუშაკების ხელმძღვანელობით ახალი ევროპა აღმოსავლეთ რაიონებიდან იღებს ფოლადს, მადანს, ბამბას, პურსა და ბრინჯს“.

ჰიტლერელმა ყალთაბანდიებმა—ამ გამოფენის ორგანიზატორებმა — წინდახედულად არ მიუთითეს, თუ სად, სახელდობრ როელ რაიონებშია მოქმედი ქარხნები, დამალეს საწარმოთა და ფეოგრათიულ პუნქტთა სახელწოდებანი. საქმე იმაშია, რომ გამოფენაზე წარმოდგენილი ფოტოსურათები, რომლებიც საბჭოთა საწარმოებისა და კოლმეურნეობების ცხოვრებასა და მუშაობას ასახავენ, ჯერ კიდევ ომამდე დაგზავნა საზღვარგარეთ უცხოთთან კულტურული კავშირის სრულიად-საკავშირო საზოგადოებამ. ამაში ძნელი არ არის დაეჭრმუნდეთ თუნდაც ერთი ფოტოგრაფიის მიხედვით, რომელიც გამოფენაზეა. ამ ფოტოსურათზე გადაღებულია ქალთა საკოლმეურნეო ბრიგადა ბამბის აღებისას. აღებულ ბამბასთან შეიძლება შეამჩნიოთ წითელი დროშა. რომელზეც შეამჩნიოთ ჩაფიოდ სჩანს საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო გერბი. ამრიგად, ჰიტლერელების მიერ სოფიაში მოწყობილი „გამოფენა“ მორიგ ყალთაბანდურ ფინდს წარმოადგენს. ჰიტლერელებს კვლავ წაასწრის დანაშაულნი და ისინი მხილებულნი არიან, როგორც წვრილფეხა მატყუარები.

მოსკოვი სამშობლოს სახელით სალუგს აძლევს მამაც ჯარებს, რომლებმაც ხარკოვი გაათავისუფლეს

უმაღლესი მთავარსარდლის საბჭოთა კავშირის მარშლის ამხანაგ სტალინის ბრძანების თანახმად გუშინ, 23 აგვისტოს, ჩვენი სამშობლოს დედაქალაქში—მოსკოვში სამშობლოს სახელით სალუტი მისცა მამაც ჯარებს, რომლებმაც ხარკოვი გაათავისუფლეს.

სრულ 21 სალუტზე მიცემულ იქნა ორას ოცდაოთხი ქვემეხის პირველი ზალპი. ცა აციესკროვნდა რაკეტებისა და მოტრასირე ტყვიების კაშკაშა ფეიერვერკით, ქვემეხთა სროლის ცეცხლოვანი გამონაშუქით. ყოველი თხუთმეტი წამის შემდეგ ზედიზედ მიცემულ იქნა საზენიტო ქვემეხების ოცი ზალპი.

ათასობით მოსკოველები ღრმა ყურადღებითა და სიხარულით ადევნებდნენ თვალს სალამაზისა და სიმძლავრის მხრივ ამ უჩვეულო ჯანახობას. ქუჩებში, ბულვარებზე, მოედნებზე, სახლების აივნებიდან და ფანჯრებიდან დიდხანს დაუცხრომლად ჰქუხდა ტაში საბჭოთა იარაღის ახალი გამარჯვების პატივსაცემად, გმირი წითელი არმიის პატივსაცემად, რომელმაც გაათავისუფლა შშობლიური ხარკოვი.

საარტილერიო სალუტს ხელმძღვანელობდა გენერალ-ლეიტენანტი დ. ა. ჟურავლიოვი. (საკდესი).

ხარკოვის განმათავისუფლებელთა პატივსაცემ სალუგს მთელი ჩვენი ქვეყანა ისმენდა

საარტილერიო სალუტი მამაცი ჯარების პატივსაცემად, რომლებმაც ხარკოვი ვაათავისუფლეს, 23 აგვისტოს ტრანსლირებული იყო რადიოთი. ქვემეხების ახლოს დადგმულ იქნა რამდენიმე მიკროფონი; საარტილერიო ზალპებს მოსკოვიდან, რომელიც ხარკოვის განმათავისუფლებლებს სალუტს აძლევდა მთელი ჩვენი სამშობლოს სახელით, ძველი ჩვენი ქვეყანა ისმენდა. ლენინგრადში, გორკში, ბაქოში, თბილისში და სხვა ქალაქებში რადიოს უსმენდნენ მილიონობით ადამიანები. საბჭოთა ადამიანები მხურვალედ და ღრმა მოელვარებით ულოცავდნენ ერთმანეთს ახალ სახელოვან გამარჯვებას, გმირი წითელი არმიისას, რომელმაც ჰიტლერელი არამზადებისაგან გაათავისუფლა შშობლიური ხარკოვი—უკრაინის მეორე დედაქალაქი. (საკდესი).

ჩვენი ავიაციის თავდასხმები რკინიგზის კვანძ დებალცევოზე, სადგურებზე ბარვენკოვოსა და ჩისტიაკოვოზე, გერმანელთა ჯარების შეჯგუფებებზე ხარკოვის სამხრეთ-დასავლეთით და მოწინააღმდეგის აეროდრომებზე

23 აგვისტოს ღამით ჩვენმა ავიაციამ მოახდინა თავდასხმები რკინიგზის კვანძ დებალცევოზე, სადგურებზე ბარვენკოვოსა და ჩისტიაკოვოზე. დაბომბვის შედეგად აფეთქებულია საომარ მასალათა საწყობები და დამსხვრეულია მოწინააღმდეგის რამდენიმე სამხედრო ეშელონი.

იმავე ღამეს ჩვენი ავიაცია ურტყამდა გერმანელთა ჯარების და მოწინააღმდეგის ტანკებისა და ავტომანქანების შეჯგუფებებს ქალაქ ხარკოვის სამხრეთ-დასავლეთით.

ძლიერ დაბომბილ იქნა მოწინააღმდეგის აეროდრომები, რომლებზეც აღნიშნულია გერმანელთა თვითმფრინავების დიდი შეჯგუფება. ბომბების აფეთქებანი სჩანდა თვითმფრინავების დგომის ადგილებში.

ორი ჩვენი თვითმფრინავი საბრძოლო დავალებიდან არ დაბრუნებულა.

ახალი სასწავლო წლის დაწყების შესახებ

დაწესებულია ვადები ახალი სასწავლო წლის დაწყებისა დაწყებითი, კრაორული საშუალო და საშუალო სკოლებისათვის.

შვიდწლიან კლასებში—1-ლიდან მე-4-მდე—მეცადინეობა დაიწყება 1 სექტემბერს, უფროს კლასებში—მე-5-დან მე-10-მდე—1 ოქტომბერს. (საკდესი).

სსრ კავშირის საბჭომსაბჭოსა და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტში

გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის აღდგენის გადაუდებელ ღონისძიებათა შესახებ

გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის რაც შეიძლება მალე აღდგენისა და მათი მოსახლეობისათვის დახმარების აღმოჩენის მიზნით, სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭომ და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა დაადგინეს:

I.

აღმოსავლეთის რაიონებში ევაკუირებული პირუტყვის კოლმეურნეობებისათვის დაბრუნების შესახებ

1. დაევალოთ იაროსლავლის, გორკის, ვოლოგდის, კიროვის, რიაზანის, ტამბოვის, სარატოვის, კუიბიშევის, ჩკალოვის ოლქების საოლქო აღმასკომებს და საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებს, მორდვეთის, მარეთის, დაღისტნის ასს რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოებს და საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებს და ყაზახეთის სსრ-ის, აზერბაიჯანის სსრ-ის და სომხეთის სსრ-ის სახკომსაბჭოებს და კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტებს დაუბრუნონ კალინინის, სმოლენსკის, ორიოლის, კურსკის, ვორონეჟის, სტალინგრადის, როსტოვის, ტულის ოლქების, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეების კოლმეურნეობებს ამ ოლქებისა და მხარეების მიერ ევაკუირებული პირუტყვი შემდეგი რაოდენობით:

	მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვი	ცხვარი და თხა	ცხენი
	(სულ ობით)		
კალინინის ოლქი	36.573	31.144	8.454
მათ შორის: გორკის ოლქიდან	10.060	9.000	2.020
იაროსლავლის ოლქიდან	17.000	13.000	3.350
ივანოვოს ოლქიდან	9.062	9.144	3.084
ვოლოგდის ოლქიდან	451	—	—
სმოლენსკის ოლქი	48.349	31.413	6.907
მათ შორის: იაროსლავლის ოლქიდან	9.500	5.000	1.500
გორკის ოლქიდან	18.700	14.000	1.920
ივანოვოს ოლქიდან	832	379	869
რიაზანის ოლქიდან	8.242	4.820	1.333
მორდვეთის ასსრ-დან	6.850	3.947	1.011
მარეთის ასსრ-დან	3.610	2.777	221
პენზის ოლქიდან	74	67	36
ტამბოვის ოლქიდან	222	112	—
კუიბიშევის ოლქიდან	242	311	12
სარატოვის ოლქიდან	77	—	5
კურსკის ოლქი	2.529	5.492	1.182
მათ შორის: ტამბოვის ოლქიდან	1.721	2.467	829
სარატოვის ოლქიდან	80	365	151
სტალინგრადის ოლქიდან	728	2.660	202
ორიოლის ოლქი	21.399	39.668	8.375
მათ შორის: რიაზანის ოლქიდან	663	1.115	1.047
ტამბოვის ოლქიდან	9.859	19.150	3.295
სარატოვის ოლქიდან	3.814	6.032	813
პენზის ოლქიდან	4.000	9.000	2.200
ულიანოვსკის ოლქიდან	2.275	2.636	400
კუიბიშევის ოლქიდან	2.275	2.636	400
მორდვეთის ასსრ-დან	788	1.735	620
ვორონეჟის ოლქი	9.539	20.228	3.774
მათ შორის: ტამბოვის ოლქიდან	957	3.596	648
სარატოვის ოლქიდან	7.272	13.519	2.525
ყაზახეთის სსრ-დან	74	361	20
სტალინგრადის ოლქიდან	1.236	2.752	581
როსტოვის ოლქი	51.506	143.188	17.229
მათ შორის: დაღისტნის ასსრ-დან	1.461	1.763	851
აზერბაიჯანის სსრ-დან	1.057	1.530	390
სარატოვის ოლქიდან	3.189	4.847	968
ყაზახეთის სსრ-დან	39.773	105.366	12.855
ჩკალოვის ოლქიდან	6.026	29.682	2.165
სტალინგრადის ოლქი	14.530	34.379	1.749
მათ შორის: ყაზახეთის სსრ-დან	13.878	33.332	1.575
ჩკალოვის ოლქიდან	652	1.047	174
სტავროპოლის მხარე	12.741	35.909	5.269
მათ შორის: აზერბაიჯანის სსრ-დან	8.200	15.600	3.100
დაღისტნის ასსრ-დან	3.800	19.500	1.400
საქართველოს სსრ-დან	154	—	127
სომხეთის სსრ-დან	217	809	556
ყაზახეთის სსრ-დან	370	—	86

2. დაწესდეს, რომ კოლმეურნეობები, საბჭოთა მეურნეობები და სხვა ორგანიზაციები, აგრეთვე კოლმეურნეები, მუშები და მოსამსახურენი, რომლებსაც მიბარებული ჰყავთ კოლმეურნეობათა ევაკუირებული პირუტყვი, ვალდებულნი არიან დაბრუნონ ამ პირუტყვის მთელი არსებული სულადობა, აგრეთვე აანაზღაურონ პირუტყვის ის რაოდენობა, რაც ამ კოლმეურნეობამ ევაკუირებული პირუტყვის მიბარების განმავლობაში დახარჯა საბელმწიფოსათვის ხორცის ჩაბარების თავის ვალდებულებათა შესასრულებლად, ან დაჰკლა იგი შინაკოლმეურნეო საჭიროებისათვის.

დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებული ოლქების წარმომადგენელთა მონაწილეობით მიბარებული პირუტყვის მყოლ ოლქებში 1943 წლის 15 სექტემბრისათვის შეამოწმოს მიბარებული პირუტყვის არსებული რაოდენობა, მისი ხარჯვა, ევაკუირებული პირუტყვის არსებული რაოდენობა 1943 წლის აგვისტოსათვის და განსაზღვროს, თუ დამატებით რამდენი პირუტყვი უნდა იქნას დაბრუნებული კოლმეურნეობებში, რომლებიდანაც ევაკუირებული იყო პირუტყვი.

3. დაევალოთ საოლქო (სამხარეო) აღმასკომებს, საოლქო კომიტეტებს, სამხარეო კომიტეტებს და მოკავშირე რესპუბლიკათა კომპარტიების ცენტრალურ კომიტეტებს, ავტონომიურ და მოკავშირე რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოებს, რომლებიც აბრუნებენ და იღებენ პირუტყვს გადასარეკად, დაამთავრონ პირუტყვის ჩაბარება და მიღება მისი მიბარების ადგილებში არა უგვიანეს 1943 წლის 1 სექტემბრისა. იმ ვარაუდით, რომ მთელი დასაბრუნებელი პირუტყვი მისი მუდმივი განლაგების ადგილებში მივიდეს არაუგვიანეს 1 ოქტომბრისა კალინინის, სმოლენსკის ტულის, კურსკისა და ორიოლის ოლქებში და არაუგვიანეს 15 ოქტომბრისა სტალინგრადის, როსტოვის, ვორონეჟის ოლქებში, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეებში.

4. დაწესდეს, რომ გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში დაბრუნებული პირუტყვი უნდა გადაეცეს მხოლოდ პირუტყვის მეპატრონე კოლმეურნეობებს. აიკრძალოს ამ პირუტყვის განაწილება სხვა კოლმეურნეობებს შორის. პატრონისათვის პირუტყვის ჩაბარება სწარმოებს საოლქო (სამხარეო) აღმასრულებელი კომიტეტების რწმუნებულთა მიერ აქტის მიხედვით, რომელშიც შეტანილ უნდა იქნას ჯოგის ბაზაში ყოფნის დროს მომხდარი ყველა ცვლილება.

5. დაევალოს საოლქო აღმასკომებს, სამხარეო აღმასკომებს, ავტონომიურ და მოკავშირე რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო და სამხარეო კომიტეტებს და მოკავშირე რესპუბლიკათა კომპარტიების ცენტრალურ კომიტეტებს, იმ რაიონებში სადაც მიბარებულია პირუტყვი, უზრუნველყონ 1943 წლის 1 სექტემბრისათვის მთელი იმ ჯოგის ვეტერინარიული შემოწმებისა და ვეტერინარული დამუშავების დამთავრება, რომელიც უნდა დაუბრუნდეს განთავისუფლებულ რაიონებს.

6. დაეკისროს სსრ კავშირის მიწსახკომს ხელმძღვანელობა გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში იმ პირუტყვის დაბრუნების მთელი საქმისა, რომელიც ევაკუირებული იყო აღმოსავლეთ რაიონებში, და პასუხისმგებელი პირუტყვის თავის დროზე დაბრუნებისა და გზაში დაცვისათვის.

დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს ამ დადგენილების მიღებიდან ორი დღის ვადაში მიიღონოს სსრ კავშირის მიწსახკომის რწმუნებულები ყველა იმ ოლქებში, სადაც მიბარებულია ევაკუირებული პირუტყვი.

დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს საოლქო აღმასრულებელი კომიტეტების, სამხარეო აღმასრულებელი კომიტეტების, მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოების მონაწილეობით, გაწსაზღვროს ტრასები, რომლებითაც უნდა მოხდეს პირუტყვის გადარეკა, და უზრუნველყოს პირუტყვი გზაში საკვებით, სარწყულებლებით, ვეტერინარულ-ზოოტექნიკური მომსახურებითა და მდინარეზე პირუტყვის გადაყვანის ორგანიზაციით.

დაევალოს თავდაცვის სახალხო კომისარიატს გამოუყოს სსრ კავშირის მიწსახკომს ვადით 1 ნოემბრამდე წითელი არმიის რეზერვებიდან და ზურგის ვეტდაწესებულებიდან 50 ვეტექიმი და 100 ვეტფერშალი ძთ გამოსაყენებლად პირუტყვის ვეტერინარული მომსახურების ორგანიზაციისათვის ჯოგის გადარეკის ტრასებზე.

დაევალოს საოლქო (სამხარეო) აღმასკომებს, მოკავშირე და ავტონომიურ რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოებს გამოიყონ ჯოგის მიბარების რაიონებში საჭირო რაოდენობით ვეტერინარულ-ზოოტექნიკური პერსონალი გზადმიმავალი პირუტყვის მომსახურებისათვის და სსრ კავშირის მიწსათმოქმედების სახალხო კომისარიატიც რწმუნებულთა წარგზავნით პირუტყვის გადარეკის შესახებ, საკმაო რაოდენობა ცხენებისა თავისი მოკაზმულობით, სამეურნეო და სარძეო ინვენტარი.

7. დაევალოს კალინინის, სმოლენსკის, კურსკის, ორიოლის, როსტოვის, სტალინგრადის, ვორონეჟის ოლქების საოლქო აღმასკომებს და საკ. კ. პ. (ბ) სამხარეო კომიტეტებს 1943 წლის 25 აგვისტოსათვის მიაგზავნონ თითოეულ ოლქში საოლქო კომიტეტებისა და საოლქო აღმასკომების პასუხისმგებელი რწმუნებულები პირუტყვის მიღებისა და გადარეკის საქმეში, აგრეთვე საჭირო რაოდენობის მეჯოგეები, პირუტყვის გამრეკი-კოლმეურნეები და მწველავები.

8. დაევალოს საოლქო (სამხარეო) აღმასკომებს, ავტონომიურ და მოკავშირე რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოებს იმ რაიონებისას, სადაც მიბარებული იყო პირუტყვი, და იმ ოლქებისას, სადაც გაივლის დაბრუნებული პირუტყვი, მიაგზავნონ თავიანთი წარმომადგენლები ყველა რაიონში, სადაც გაივლის პირუტყვი, აგრეთვე მისცენ მითითებანი რაიაღმასკომებს და სასოფლო საბჭოებს, რათა მათ ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინონ მეჯოგეებს და პირუტყვის გამრეკ-კოლმეურნეებს პირუტყვის დასაცავად და სათანადო მოვლის უზრუნველსაყოფად გადენის პერიოდში.

9. რჩევა მიეცეს კოლმეურნეობათა გამგეებს—დაურიცხონ პირუტყვის გზაში ყოფნის განმავლობაში პირუტყვის გამრეკ-კოლმეურნეებსა და მწველავებს ყოველდღიურად ორ შრომადღემდე და მეჯოგეებს—სამ შრომადღემდე. გარდა ამისა გზაში პირუტყვის შენარჩუნებისათვის დაერიცხოს მეჯოგეებს და პირუტყვის გამრეკ-კოლმეურნეებს ჯოგის ბაზაში ყოფნის განმავლობაში დარიცხული შრომადღეების საერთო რაოდენობის დამატებით 30 პროცენტი შრომადღეებისა.

10. გამოიყოს სსრ კავშირის სახალხო კომისართა საბჭოს სარეზერვო ფონდიდან ევაკუირებული პირუტყვის გადაყვანასთან დაკავშირებული ხარჯების ასანაზღაურებლად (კოლმეურნეთა მეგზავრობა რკინიგზით, გადასაყვანის გადახდა, მივლინების ანაზღაურება სპეციალისტებისა, რომლებიც ახლავან პირუტყვს)—11.500 ათასი მანეთი, მათ შორის კალინინის საოლქო აღმასკომს—2.000 ათასი მანეთი, სმოლენსკისას—2.000 ათასი მანეთი, ორიოლისას—1.000 ათასი მანეთი, კურსკისას—1.000 ათასი მანეთი, ვორონეჟისას—2.000 ათასი მანეთი, სტალინგრადისას—1.000 ათასი მანეთი, როსტოვისას—1.000 ათასი მანეთი, ტულისას—500 ათასი მანეთი, კრასნოდარის სამხარეო აღმასკომს—500 ათასი მანეთი სტავროპოლის სამხარეო აღმასკომს—500 ათასი მანეთი.

11. დაევალოს სსრ კავშირის დაზზადებათა სახალხო კომისარიატს გამოჰყოს სსრ კავშირის მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატის განკარგულებაში ევაკუაციიდან დაბრუნებული პირუტყვის გზაში საკვებად 2.000 ტონა თივა და 500 ტონა კონცენტრირებული საკვები.

12. დაევალოს სსრ კავშირის ვაჭრობის სახალხო კომისარიატს და სსრ კავშირის „ცენტროსოიუზს“ უზრუნველყონ გზაში პურით მომარაგება იმ კოლმეურნეებისა და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტებისა, რომლებიც ჯოგს ახლავან, რაიაღმასკომების სამივლინო მოწმობათა წარდგენისას.

დაევალოს სსრ კავშირის დამზადებათა სახალხო კომისარიატს გამოჰყოს სსრ კავშირის „ცენტროსოიუზის“ ეკონომიკურ ნაგებობათა ნაშენებების პურით უზრუნველსაყოფად გზაში, რომლებიც პირუტყვს ახლავან, 1.000 ტონა ფქვილი სსრ კავშირის „ცენტროსოიუზის“ განკარგულებაში და 500 ტონა ფქვილი სსრ კავშირის ეაჭრობის სახალხო კომისარიატის განკარგულებაში.

13. დაევალოს სსრ კავშირის მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს, სამდინარო ფლოტის სახალხო კომისარიატს სტალინგრადის საოლქო აღმასკომს და სარატოვის საოლქო აღმასკომს მოაწყონ ყაზახეთიდან და სტალინგრადისა და სარატოვის ოლქების მარცხენა მხარიდან დაბრუნებული პირუტყვის გადაყვანა ვოლგაზე.

14. დაევალოს სსრ კავშირის მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს და ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოს შემოიღონ 1943 წლის 1 სექტემბრიდან ხუთდღიური სატელეგრაფო ანგარიშგება—რამდენი პირუტყვი მიღებული მიბარების ადგილიდან, როგორ მიმდინარეობს ჯოგის გადარეკა და რამდენი პირუტყვი მივიდა მისი მუდმივი განლაგების ადგილზე.

15. დაევალოს სსრ კავშირის მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისიის ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოს, უკრაინის სსრ სახალხო კომისართა საბჭოს ვორონეჟის, სარატოვის, სტალინგრადის, როსტოვის, ჩკალოვის, აქტიუბინსკის, დასავლეთ-ყაზახეთის ოლქების საოლქო აღმასკომებთან, სტავროპოლისა და კრასნოდარის მხარეების სამხარეო აღმასკომებთან, ყალმუხეთის, დაღისტნის ასსრ, ყაზახეთის სსრ და აზერბაიჯანის სსრ სახკომსაბჭოებთან ერთად 1943 წლის 1 ოქტომბრისათვის გამოავლინონ, აღრიცხონ და აქტებით დაადგინონ უკრაინის სსრ კოლმეურნეობათა კუთვნილი მთელი მიბარებული ევაკუირებული პირუტყვი ამ ოლქებსა, მხარეებსა და რესპუბლიკებში წინათ განაწილებული პირუტყვის რაოდენობიდან, და მიიღონ ზომები საკვებითა და ბინებით მის უზრუნველსაყოფად, აგრეთვე მთელი ევაკუირებული პირუტყვის სულადობის, საკვებით შესანარჩუნებლად.

16. დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს, უკრაინის სს რესპუბლიკის სახკომსაბჭოსა და უკრაინის კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტს იმ რაიონების აღმასკომებთან და საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებთან ერთად, რომლებსაც მიბარებული ჰყავთ უკრაინის სს რესპუბლიკის კოლმეურნეობათა ევაკუირებული პირუტყვი, დაწესონ პირუტყვის გადარეკის ადგილი, აგრეთვე უკრაინის სს რესპუბლიკის განთავისუფლებულ რაიონებში პირუტყვის გადარეკის მარშრუტები, ამასთან პირუტყვის გადარეკა განახორციელონ ამ დადგენილებით დამყარებული წესის შესაბამისად.

17. აღმოსავლეთის რაიონებიდან დაბრუნებული პირუტყვის მიღება და კოლმეურნეობებში განაწილება მოხდეს შემდეგი წესით:

ა) ოლქში შემოსული თითოეული ჯოგი მიღებულ უნდა იქნას საოლქო (სამხარეო) აღმასკომის სპეციალური რწმუნებულის მიერ აქტით, რომელშიც ასახული უნდა იყოს ყველა ცვლილება, რაც მოუვიდა ჯოგს გზაში ყოფნის დროს;

ბ) საოლქო (სამხარეო) აღმასკომის რწმუნებული, რომელიც ჯოგს იღებს, მეჯოგის მონაწილეობით აბარებს ჯოგს

სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსა და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტში

გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის აღდგენის გადაუდებელ ღონისძიებათა შესახებ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(გაგრძელება)

რეებისაგან პირუტყვის კონტრაქტაციისა და შესყიდვის გეგმები, აგრეთვე დააწესონ ბატკნების კონტრაქტაციისა და შესყიდვის გეგმა ოლქების მიხედვით შემდეგი ანაწილებით:

(ათას სულობით)

	ხბის კონტრაქტაციის დამატებითი გეგმა	ბატკნის კონტრაქტაციის გეგმა
კალინინის ოლქი	20	30
სმოლენსკის ოლქი	3	3
ვორონეჟის ოლქი	15	
სტალინგრადის ოლქი	20	15
როსტოვის ოლქი	15	20
კურსკის ოლქი	—	10
ორიოლის ოლქი	5	10
კრასნოდარის მხარე	15	10
სტავროპოლის მხარე	6	10

2. დაწესდეს, რომ ის კოლმეურნეები, რომლებიც ჩაბარებენ კონტრაქტაციის მიხედვით ერთ ხბოს ან ორ ბატკანს მეცხოველეობის საკოლმეურნეო ფერმის შესაფსებად, 1943 წელს თავისუფლდებიან ხორცის ჩაბარებისაგან, ხოლო თუ ერთ ბატკანს ჩაბარებენ ჩაბარებათა ოდენობა 50 პროცენტით შეკცირდებათ.

3. ვინაიდან ოკუპირებული რაიონებიდან ზურგის ოლქებში ევაკუირებული ცხვრებია მნიშვნელოვანი რაოდენობა ჩაბარდა წითელი არმიის, ნაწილებს, განთავისუფლებულ იქნან გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებული რაიონები 1943-44-45 წლებში თავდაცვისა და სახალხო მეურნეობის საჭიროებათა-თვის ცხენების ჩაბარებისაგან.

4. დაევალოს სსრ კავშირის მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს იმ რაიონების კოლმეურნეობათა მეცხოველეობის აღდგენისათვის დახმარების აღმოჩენის მიზნით, რომლებიც განთავისუფლდა და თავისუფლდება წითელი არმიის მიერ, მოაწყოს 1943-44 წლებში აღმოსავლეთ და ცენტრალურ ოლქებში სახელმწიფო შესყიდვა ყველა სახის პირუტყვისა გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებული ოლქებისათვის.

ხსენებული ოლქებისა და რესპუბლიკებისათვის პირუტყვის შესყიდვა სწარმოებდეს ზოგიერ რაიონების კოლმეურნეობათა, კოლმეურნეთა, მუშათა და მოსამსახურეთაგან ნებაყოფლობითი გაყიდვის პირობებში, სახშესყიდვის ფასებით, ამასთან გაყიდული პირუტყვი კოლმეურნეობებს ჩაეთვალოს მეცხოველეობის განვითარების სახელმწიფო გეგმის შესრულებაში.

ნება დაერთოს სასოფლო-სამეურნეო ბანკს აწარმოოს კოლმეურნეობათა დაკრედიტება ზურგში ოლქებსა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში პირუტყვისა და ცხენების შესასყიდად სრული ღირებულების ოდენობით.

5. რჩევა მიეცეს გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებული რაიონების კოლმეურნეობებს დაიტოვონ მუშა ხარების ჯამრთელ-რდელად 1942-43 წლების ნამატის მოზვერთა მთელი სულადობა.

III.

კოლმეურნეობებში მეფრინველეობის აღდგენის ღონისძიებათა შესახებ

1. დაევალოს საოლქო აღმასრულებელ კომიტეტებს, სამხარეო აღმასრულებელ კომიტეტებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებსა და სამხარეო კომიტეტებს უზრუნველყონ 1943-44 წლებში აღდგენა მეფრინველეობის ყველა ფერმებისა, რომლებიც მოიპოვებოდა კოლმეურნეობებში ოკუპაციამდე, და ადეკვატონ მოზრდილი ფრინველის რაოდენობა 1945 წლის 1 თებერვისათვის ოლქებისა და მხარეების მეფრინველეობის საკოლმეურნეო ფერმებში შემდეგ ოდენობამდე:

კრასნოდარის მხარე	1.100 ათასი
სტავროპოლის მხარე	1.100 „
როსტოვის ოლქი	1.000 „
სტალინგრადის ოლქი	550 „
ვორონეჟის ოლქი	800 „
კურსკის ოლქი	250 „
ორიოლის ოლქი	150 „
სმოლენსკის ოლქი	150 „
კალინინის ოლქი	400 „

2. გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებული რაიონების კოლმეურნეობათათვის მეფრინველეობის აღდგენაში დახმარების გაწევის მიზნით დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს, საბჭოთა მეურნეობების სახალხო კომისარიატს, ხორცისა და რძის მრეწველობის სახალხო კომისარიატს მიაწოდოს 1943 წლის სეპტემბერ-ოქტომბერში სახელმწიფო მეურნეობათაგან 500.000 ფრთა მოზრდილი ჯიშიანი შინაური ფრინველი სახელმწიფო დანაზადებათა ფასებში კოლმეურნეობებისათვის მისასყიდად ოლქების მიხედვით შემდეგი რაოდენობით:

ორიოლის ოლქში	100 ათასი ფრთა
სმოლენსკის ოლქში	100 ათასი „
კალინინის ოლქში	50 ათასი „
კურსკის ოლქში	100 ათასი „
სტალინგრადის ოლქში	50 ათასი „
უკრაინის სსრ რაიონებში	100 ათასი „

დაევალოს რსფსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს მიმყიდოს კოლმეურნეობებს 1944 წელს, მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურებიდან 9,6 მილიონი წიწილა, ოლქებისა და მხარეების მიხედვით შემდეგი განაწილებით:

კრასნოდარის მხარე	2.000 ათასი
სტავროპოლის მხარე	2.000 „
როსტოვის ოლქი	2.000 „
სტალინგრადის ოლქი	1.100 „
ვორონეჟის ოლქი	1.800 „
კურსკის ოლქი	150 „
ორიოლის ოლქი	80 „
სმოლენსკის ოლქი	70 „
კალინინის ოლქი	400 „

3. დაევალოს საოლქო აღმასკომებს, სამხარეო აღმასკომებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებსა და სამხარეო კომიტეტებსა მიაწოდონ რაიონებს ფრინველის სულადობის გადიდებისა და საინკუბატორო სადგურებიდან კოლმეურნეობათათვის, ხოლო საკოლმეურნეო მეფრინველეობის ფერმების დაკომპლექტების შემდეგ აგრეთვე კოლმეურნეთათვის წიწილების მიყიდვის გეგმა და მიიღონ ზომები მცურავი ფრინველის (მატი, იხვი) ფერმების აღდგენისა და მოწყობისათვის, იმ კოლმეურნეობებში, რომლებსაც წყალსაცავები აქვთ.

4. დაევალოს საოლქო აღმასკომებს, სამხარეო აღმასკომებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო და სამხარეო კომიტეტებს, აღადგინონ 1943-44 წლებში ვერმანელ-ფაშისტა ოკუპანტთაგან დანგრეული მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურები, 55 სადგურის რაოდენობით მხარეებისა და ოლქების მიხედვით შემდეგი განაწილებით:

	1943 წ.	1944 წ.
კრასნოდარის მხარე	5	2
სტავროპოლის მხარე	6	—
როსტოვის ოლქი	2	2
სტალინგრადის ოლქი	6	—
ვორონეჟის ოლქი	6	—
კურსკის ოლქი	—	13
ორიოლის ოლქი	—	7
სმოლენსკის ოლქი	1	2
კალინინის ოლქი	—	3

5. დაევალოს რსფსრ სახალხო კომისართა საბჭოს უზრუნველჰყოს ადგილობრივი მრეწველობის აწარმოებში მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურებისათვის 1943 წლის IV კვარტალსა და 1944 წლის I კვარტალში 200 ინკუბატორის გაკეთება—თითოეული 3-დან 30 ათასამდე კვერცხის ტევადობისა.

6. დაევალოს სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისიას გამოუყოს რსფსრ ადგილობრივი მრეწველობის სახალხო კომისარიატს 1943 წლის IV კვარტალში ინკუბატორების გასაკეთებლად ლითონი და სხვა სამშენებლო მასალები, აგრეთვე რსფსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს—ნახშირი საინკუბატორო სადგურებისათვის შემდეგი რაოდენობით:

თუჯი სხმული (ტონა)	26
რკინა ზარისებრივი (ტონა)	168
რკინა ფურცლოვანი (ტონა)	127
რკინა დეკაპირებული (ტონა)	22
რკინა მოთუთიებული, სახურავი (ტონა)	31
მილები, გაზისა (ტონა)	210
მილები თხელკედლოვანი (გრძ/მეტრ.)	2800
ფიტინგები (ტონა)	21
ბრეზენტი ზოდებრივი (ტონა)	3,1
თითბერი ფურცლოვანი (ტონა)	1,0
თითბერი წნელოვანი (ტონა)	0,3
მავთული რკინისა (ტონა)	0,5
ბადე რკინისა (ათასი კვ. მეტრი)	25,0
სპვალები (ტონა)	5,5
ქანჩები (ტონა)	2,5
მოქლონები (ტონა)	9,0
წიწვიანი ჯიშის ხის დახერხილი მასალა (კუბ. მეტრ.)	1.400,0
ნახშირი (ტონა)	2.200

7. დაევალოს სსრ კავშირის საავიაციო მრეწველობის სახალხო კომისარიატს დამზადოს თავის ქარხნებში 1943 წლის IV კვარტალში და მიაწოდოს რსფსრ ადგილობრივი მრეწველობის სახალხო კომისარიატს ინკუბატორების დასაკომპლექტებლად:

თერმორეგულატორები ამპულისა	27.200 ცალი
თერმორეგულატორები „ფულტონის“ ტიპისა	116 ცალი
თერმომეტრები ჩამოსასაკიდი	27.200 ცალი
თერმომეტრები კუთხისა	2.000 ცალი
ფსიქრომეტრები	6.000 ცალი

8. გამოეყოს რსფსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონთა მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურებისათვის 1944 წლის პირველ ნახევარში—16 მილიონი ჯიშიანი ფრინველის კვერცხი, მათ შორის რსფსრ ხორცისა და რძის მრეწველობის სახალხო კომისარიატის მიმდინარე დამზადებათა ანგარიშში—7 მილიონი ცალი, აგრეთვე რსფსრ საბჭოთა მეურნეობების სახალხო კომისარიატის მეფრინველეობის საბჭოთა მეურნეობებიდან—4 მილიონი კვერცხი.

9. ნება დაერთოს რსფსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს—მისცეს ოლქმეურნეებს 1944 წელს წიწილები მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურებიდან, მოცემული წიწილების ნაცვლად კოლმეურნეობათა მიერ 1945 წელს კვერცხების გადაზდით.

10. დაევალოს საოლქო აღმასკომებსა და სამხარეო აღმასკომებს აღმოუჩინონ დახმარება მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურებს საკუთარი საკაპანო ტრანსპორტის შეკვეთაში, 1-2 ცხენით თითო საინკუბატორო სადგურზე.

11. დაევალოს საოლქო აღმასკომებს, სამხარეო აღმასკომებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო და სამხარეო კომიტეტებსა და სსრ კავშირის მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს მოამზადონ 1944 წლის 1 იანვისამდე ოთხთვიან კურსებზე 580 მეფრინველე-ტექნიკოსი ოლქებისა და მხარეების მიხედვით შემდეგი განაწილებით:

კრასნოდარის მხარე	75
სტავროპოლის მხარე	55
როსტოვის ოლქი	60
სტალინგრადის ოლქი	40
ვორონეჟის ოლქი	80
კურსკის ოლქი	65
ორიოლის ოლქი	65
სმოლენსკის ოლქი	50
კალინინის ოლქი	70

დაწესდეს მეფრინველეობის კურსების მსმენელთათვის სტიპენდია თვეში 150 მანეთის რაოდენობით.

12. დაევალოს რსფსრ მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს გაგზავნოს 1943-44 წლებში ტექნიკუმებში კურსდამთავრებულთაგან რაიმიწგანებში და მეფრინველეობის საინკუბატორო სადგურებში სამუშაოდ მეფრინველეობის 130 სპეციალისტი, ოლქებისა და მხარეების მიხედვით შემდეგი განაწილებით:

	1943 წ.	1944 წ.
კრასნოდარის მხარე	10	10
სტავროპოლის მხარე	10	10
როსტოვის ოლქი	7	10
სტალინგრადის ოლქი	3	7
ვორონეჟის ოლქი	5	10
კურსკის ოლქი	4	10
ორიოლის ოლქი	3	10
სმოლენსკის ოლქი	2	10
კალინინის ოლქი	1	8

IV.

სახელმწიფოსათვის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ჩაბარების საქმეში კოლმეურნეობათა, კოლმეურნეთა, ერთპიროვნულ მეურნეთა, მუშათა და მოსამსახურეთა შეღავათებისა და 1943 წელს დამზადებათა ჩაბარების წესის შესახებ

1. დაევალოთ რაიაღმასკომებსა და საკ. კ. პ. (ბ) რაიკომებს 1943 წელს საცსებით ან ნაწილობრივ გაათავისუფლონ სახელმწიფოსათვის ყველა სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ჩაბარებისაგან ყველა კოლმეურნეობა, ერთპიროვნული მეურნეობანი, მუშების, მოსამსახურეებისა და შინამრეწველების მეურნეობანი, რომლებიც გერმანელთა ოკუპაციისაგან დაზარალდნენ.

2. განთავისუფლებულ იქნან სახელმწიფოსათვის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ჩაბარებისაგან 1943 წელს:

ა) წითელი არმიის მეომრებისა და პარტიზანების მეურნეობანი, თუ მათს ოჯახებში დარჩენენ ბავშვები 7 წლის ასაკამდე და ოჯახში არის ერთი შრომისუნარიანი წევრი, რომელიც მეურნეობაში მუშაობს;

ბ) მეომრებისა და პარტიზანების არაშრომისუნარიანი მშობლების მეურნეობანი, თუ ოჯახში არ არიან შრომისუნარიანი წევრები, რომლებიც მეურნეობაში მუშაობენ;

გ) მეურნეობანი ხანში შესულობის გამო შრომის უნარის მოკლებული მამაკაცებისა, რომელთაც 60 წლის ასაკს მიაღწიეს, და ქალებისა, რომელთაც 55 წლის ასაკს მიაღწიეს, თუ ოჯახში არ არიან სხვა შრომისუნარიანი წევრები, რომლებიც მეურნეობაში მუშაობენ;

დ) მეურნეობანი მასწავლებლების, აგრონომების, ზოოტექნიკოსების, მიწისმომწყობთა, სამედიცინო და ვეტერინარ ექიმთა, ფერშალთა, მელიორატორებისა და სოფლის მეურნეობის ტექნიკოსებისა, მტს-ების, მანქანა-ტრაქტორთა სახელოსნოებისა და საბჭოთა მეურნეობების ინჟინრების, მექანიკოსებისა და დირექტორებისა, თუ მათ პირადს სარგებლობაში ჰყავთ პირუტყვის სულადობა, რაც არ აღემატება მოცემული რაიონის საკოლმეურნეო კომლებისათვის სასოფლო-სამეურნეო არტელის წესდებით გათვალისწინებულ რაოდენობას.

3. მიეცეთ შეღავათები სახელმწიფოსათვის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ჩაბარების ნორმების 50 პროცენტის რაოდენობით იმ მეომრებისა და პარტიზანების მეურნეობებს, რომელთა ოჯახებშიც არის ერთი შრომისუნარიანი წევრი, რომელიც მეურნეობაში მუშაობს, და ორი და მეტი არაშრომისუნარიანი წევრი.

4. განთავისუფლებულ იქნან სახელმწიფოსათვის 1943 წელს ტყავეული ნედლეულის, მატყლის, კვერცხის, ბრინჯაო-ყველის, ზეთოვანი კულტურების თესლის, ხელისა და კანაფის საგალდებულო ჩაბარებისაგან საკოლმეურნეო კომლები, ერთპიროვნული მეურნეობანი, მუშების, მოსამსახურეებისა და შინამრეწველების მეურნეობანი გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წლის 1 ივლისის შემდეგ განთავისუფლებულ რაიონებში.

5. დაევალოთ საოლქო აღმასკომებსა და საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებს 1943 წელს სავსებით ან ნაწილობრივ გაათავისუფლონ სახელმწიფოსათვის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ჩაბარებისაგან ცალკეული კოლმეურნეობანი, რომლებიც განსაკუთრებით დაზარალდნენ გერმანელთა ოკუპაციისაგან.

6. განთავისუფლებულ იქნან კოლმეურნეობანი 1943 წელს ტყავეული ნედლეულის, ბრინჯაო-ყველის, კვერცხის, ხელისა და კანაფის სახელმწიფოსათვის საგალდებულო ჩაბარებათაგან.

7. განთავისუფლებულ იქნან კოლმეურნეობანი 1943 წელს სახელმწიფოსათვის ხორცის, რძისა და მატყლის ჩაბარებათაგან იმ რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებულ არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წლის 1 ივლისის შემდეგ.

8. შეჩერებულ იქნას 1943 წლისათვის გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წელს განთავისუფლებულ რაიონებში მოქმედება კანონისა სახელმწიფოსათვის კოლმეურნეობების მიერ მარცვლეულის, ზეთოვანი კულტურების თესლის, ბოსტნეულის, კარტოფილისა და ბოსტნეულის საგალდებულო ჩაბარებათა შესახებ.

9. დაწესდეს, რომ სახელმწიფოსათვის კოლმეურნეობების მიერ 1943 წლის მოსავლის მარცვლეულისა და შზესუმზირის ჩაბარება რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წლის 1 ივლისის შემდეგ, სწარმოებს წითელი არმიის ფონდში, რომელსაც გადასახადის ძალა აქვს და რომელიც მარცვლეული კულტურებისა და მზესუმზირის ასაღები ფართობის ყოველ ჰექტარზე გამოიანგარიშება შემდეგი ნორმებით:

(კილოგრამობით)

	მარცვლეული	მზესუმზირა
ორიოლის ოლქი	70	—
სმოლენსკის ოლქი	50	—
კურსკის ოლქი	70	20
კალინინის ოლქი	40	—
უკრაინის სსრ ოლქები	90	150

კოლმეურნეობანი დანარჩენი რაიონებისა, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1942-43 წლების შემოდგომა-ზამთრის პერიოდში, მარცვლეულსა და მზესუმზირას აბარებენ წითელი არმიის პურის ფონდში სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსა და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1943 წლის 10 იანვრის № 740-754 დადგენილებათა შესაბამისად.

10. დაწესდეს, რომ სახელმწიფოსათვის კოლმეურნეობების მიერ 1943 წლის მოსავლის კარტოფილისა და ბოსტნეულის ჩაბარება რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წელს, სწარმოებს წითელი არმიის ფონდში, რომელიც ასაღები ფართობის თითოეულ ჰექტარზე გამოიანგარიშება შემდეგი ნორმებით:

(ცენტნერობით)

	კარტოფილი	ბოსტნეული
ვორონეჟის ოლქი	7	14
კალინინის ოლქი	6	12
კურსკის ოლქი	6	12
ორიოლის ოლქი	7	16
როსტოვის ოლქი	4	14
სმოლენსკის ოლქი	7	10
სტალინგრადის ოლქი	4	10
კრასნოდარის მხარე	7	18
სტავროპოლის მხარე	6	16
უკრაინის სსრ ოლქები	5	18

ბოსტნეული შეიძლება ჩაბარებულ იქნას კარტოფილის ნაცვლად და კარტოფილი ბოსტნეულის ნაცვლად შეცვლის მოქმედი ეკვივალენტის მიხედვით.

11. დაწესდეს, რომ სახელმწიფოსათვის კოლმეურნეობების მიერ 1943 წლის მოსავლის თივის ჩაბარება რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წლის 1 ივლისის შემდეგ, სწარმოებს წითელი არმიის ფონდში ნახნავის. სარწყავი და ურწყავი მდელოების თითოეულ ჰექტარზე შემდეგი ნორმების მიხედვით:

	თივის ჩაბარების ნორმები კილოგრამობით ერთ ჰექტარზე		
	ნახნავი	ურწყავი მდელოები	სარწყავი მდელოები
ორიოლის ოლქი	1	9	20
სმოლენსკის ოლქი	3	18	29
კურსკის ოლქი	1	10	20
კალინინის ოლქი	4	16	29
უკრაინის სსრ ოლქები	4	18	35

კოლმეურნეობები ყველა დანარჩენი რაიონებისა, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1942-43 წლების შემოდგომა-ზამთრის პერიოდში, სახელმწიფოს თივას აბარებენ თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის 1943 წლის 27 ივლისის № 3823-ს დადგენილების შესაბამისად.

12. მიეცეთ უფლება საოლქო (სამხარეო) აღმასკომებს, სახკომსაბჭოებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო და სამხარეო კომიტეტებს სახელმწიფოსათვის მარცვლეულის, მზესუმზირას, კარტოფილის, ბოსტნეულისა და თივის ჩაბარების იმ ნორმების საფუძველზე, რაც დაწესებულია ამ დადგენილების მე-9, მე-10 და მე-11 პარაგრაფებით, დამზადებათა სახალხო კომისარიატის დამტკიცებით მოახდინონ ამ ნორმების დიფერენციაცია რაიონების ზიარეფთ შემცირებისა თუ მომატების მხრივ. მაგრამ ისე, რომ საშუალოდ დაცულ იქნან ზემოაღნიშნული ნორმები.

ნება დაერთოთ რაიაღმასკომებსა და საკ. კ. პ. (ბ) რაიკომებს, ოლქში (მხარეში, რესპუბლიკაში) დამზადებათა სახალხო კომისარიატის რწმუნებულის დამტკიცებით, დაუშვან ცალკეული კოლმეურნეობებისათვის გადახრანი სახელმწიფოსათვის მარცვლეულის, მზესუმზირის, კარტოფილის, ბოსტნეულისა და თივის ჩაბარების რაიონობრივი ნორმების შემცირებისა ან მომატების მხრივ 30 პროცენტის ფარგლებში, მაგრამ ისე, რომ სახელმწიფოსათვის მარცვლეულის, მზესუმზირის, კარტოფილის, ბოსტნეულისა და თივის ჩაბარება მთლიანად რაიონში ზუსტად შეესაბამებოდეს მოცემული რაიონისათვის დამტკიცებულ ნორმებს.

13. იმ რაიონების კოლმეურნეობები, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1942-43 წლების შემოდგომა-ზამთრის პერიოდში, აგრეთვე იმ რაიონებისა, რომლებიდანაც თავის დროზე პირუტყვი ევაკუირებული იყო, ხორცის, რძისა და მატყლის საგალდებულო ჩაბარებას ასრულებენ კოლმეურნეობებში პირუტყვის სულადობის ფაქტიური არსებობის მიხედვით სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1942 წლის 20 დეკემბრის № 1989 დადგენილების შესაბამისად.

14. დაწესდეს, რომ საკოლმეურნეო კომლები, ერთპიროვნული მეურნეობანი, მუშათა, მოსამსახურეთა და შინამრეწველთა მეურნეობანი რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წლის 1 ივლისს შემდეგ, წითელი არმიის ფონდში 1943 წლის მოსავლის მარცვლეულისა და კარტოფილის ჩაბარებას აწარმოებენ ასაღები ფართობის ჰექტარზე: საკოლმეურნეო კომლები, მუშების, მოსამსახურეებისა და კოოპერირებული შინამრეწველების მეურნეობანი 10 პროცენტის გადამეტებით იმ ნორმებთან შედარებით, რაც დაწესებულია კოლმეურნეობებისათვის, ხოლო ერთპიროვნული მეურნეობანი და არაკოოპერირებული შინამრეწველების მეურნეობანი—30 პროცენტის გადამეტებით.

15. დაწესდეს, რომ რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებული არიან გერმანელთა ოკუპაციისაგან 1943 წლის 1 ივლისის შემდეგ, საკოლმეურნეო კომლები, ერთპიროვნული მეურნეობანი და სოფელ ადგილებში არსებული მუშათა, მოსამსახურეთა და შინამრეწველთა მეურნეობანი, რომელთაც პირად სარგებლობაში ჰყავთ პირუტყვი, წითელი არმიის ფონდში ხორცისა და რძის ჩაბარებას 1943 წლის მეორე ნახევარში აწარმოებენ შემდეგი ნორმებით:

საკოლმეურნეო კომლებისათვის, მუშათა, მოსამსახურეთა და კოოპერირებულ შინამრეწველთა მეურნეობისათვის

	ხორცი 1 მეურნეობიდან (ცოცხალი წონა კილოგრამობით)	რძე 1 ძროხისაგან (ლიტრობით)
ორიოლის ოლქი	15	60
სმოლენსკის ოლქი	15	60
კურსკის ოლქი	15	50
კალინინის ოლქი	15	60
უკრაინის სსრ ოლქები	15	50

ერთპიროვნული მეურნეობებისა და არაკოოპერირებულ შინამრეწველთა მეურნეობების მიერ ხორცისა და რძის ჩაბარების ნორმები წესდება იმ ნორმების 30 პროცენტით მეტი, რაც დათვალისწინებულია საკოლმეურნეო კომლებისათვის.

16. დაევალოს საოლქო (სამხარეო) აღმასკომებს, სახკომსაბჭოებს, საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტებსა და საკ. კ. პ. (ბ) სამხარეო კომიტეტებს, დამზადებათა სახალხო კომისარიატთან შეთანხმებით, დააწესონ სახელმწიფოსათვის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების ჩაბარების ვადები ამ დადგენილების შესაბამისად.

17. დაევალოს სსრ კავშირის დამზადებათა სახალხო კომისარიატს, მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს და ხორცისა და რძის მრეწველობის სახალხო კომისარიატს მოახდინონ გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებული რაიონების კოლმეურნეობათა ამ ევაკუირებული პირუტყვის აღრიცხვა, რომელიც მათ სახელმწიფოს ჩაბარეს მათთვის დაწესებული ვალდებულებების გადამეტებით და იმ ოლქების ჩაბარების გეგმების გადამეტებით, რომლებშიც პირუტყვი ევაკუაციამდე იმყოფებოდა, და წარმოუდგინონ სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს წინადადება ამ მეურნეობების მიერ შემდგომ წლებში სახელმწიფოსათვის ჩაბარების ვალდებულებათა შესრულებაში მისი ჩათვლის წესის შესახებ.

18. სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1943 წლის 10 ივლისის № 743 დადგენილების ნაწილობრივ შესაცვლელად დამტკიცდეს 1943 წლის მოსავლიდან წითელი არმიის პურის ფონდში კურსკის ოლქის რაიონების კოლმეურნეობათა მიერ მარცვლის ჩაბარების გეგმა 4.000 ათასი ფუთის რაოდენობით, ნაცვლად 9.000 ათასი ფუთისა, რაც გათვალისწინებული იყო წინათ დამტკიცებული გეგმით.

დაევალოს კურსკის საოლქო აღმასკომსა და საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტს დეკადის ვადაში შესაბამისად შეამციონონ კოლმეურნეობა რაიონობრივი ნორმები და ვალდებულებანი წითელი არმიის პურის ფონდში 1943 წლის მოსავლიდან მარცვლის ჩაბარებისა.

19. შემცირდეს 1944 წლის მოსავლამდე ვადის გადადების გზით 1943 წლის მოსავლიდან პურის დამზადებათა გეგმა სტალინგრადის ოლქში მთლიანად 9.000 ათასი ფუთით, რაც კოლმეურნეობებს უნდა დაეფარათ 1943 წელს მტს-ების მუშაობის ნატურანაზღაურების დარგში გასული წლების დავალიანების მიხედვით 1.024 ათასი ფუთის რაოდენობით, და რაც კოლმეურნეობებს უნდა ჩაებარებინათ 1943 წლის მოსავლიდან სავალდებულო მიწოდებათა მიხედვით 4.676 ათასი ფუთის რაოდენობით და წითელი არმიის პურის ფონდში — 3.300 ათასი ფუთის რაოდენობით.

განთავისუფლებულ იქნან სტალინგრადის ოლქის კოლმეურნეობანი სელისა და ბამბასალათინის სავალდებულო ჩაბარებათაგან 1943 წელს და ჩამოწეროს კოლმეურნეობებს წარსული წლების ნარჩენები: სელის დარგში 6.385 ტონა და ბამბასალათინის დარგში—1.633 ტონა.

ჩამოეწეროს სტალინგრადის ოლქის კოლმეურნეობებს ნარჩენები მდოგვის დარგში 13.920 ტონის რაოდენობით და განთავისუფლებულ იქნან სტალინგრადის ოლქის კოლმეურნეობანი 1943 წელს მდოგვის სავალდებულო ჩაბარებათაგან.

V.

1943 წლის საშემოდგომო თესვისათვის კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობებისადმი თესლით დახმარების შესახებ

1. 1944 წლის მოსავლისათვის საშემოდგომო კულტურების დათესვის გეგმის უზრუნველსაყოფად სესხის სახით მიეცეთ კოლმეურნეობებს სახელმწიფო რესურსებიდან საშემოდგომო კულტურების 55.000 ტონა მარცვლეული, მათს რიცხვში:

(ტონობით)

ვორონეჟის ოლქის კოლმეურნეობებს	4.000
როსტოვის ოლქის „	16.000
კურსკის ოლქის „	5.000
უკრაინის სსრ „	12.000
სტალინგრადის ოლქის „	10.000
სმოლენსკის ოლქის „	3.000
სტავროპოლის მხარის „	5.000

2. საშემოდგომო კულტურების მარცვლეულის გაცემა სწარმოებდეს როსტოვის ოლქში, უკრაინის სს რესპუბლიკაში იმ პირობით, რომ კოლმეურნეობებმა იგი დაბრუნონ არა უგვიანეს 1943 წლის 15 ოქტომბრისა სხვადასხვა სახელწოდების საგაზაფხულო სასურსათო კულტურების მარცვლეულით შეცვლის არსებული ეკვივალენტების მიხედვით და ყოველ 100 ცენტნერ გაცემულ მარცვლს დაერიცხოს 2 ცენტნერი, ხოლო ჯიშიანი მარცვლის გაცემისას დაერიცხოს აგრეთვე დანამატი ჯიშიანობისათვის.

გამონაკლისის წესით, მიეცეთ სესხი საშემოდგომო კულტურების მარცვლები ვორონეჟის, კურსკის, სტალინგრადის, სმოლენსკის ოლქებისა და სტავროპოლის მხარის კოლმეურნეობებს იმ პირობით, რომ დაბრუნონ იგი 1944 წლის მოსავლიდან ყოველ 100 ცენტნერ გაცემულ სესხზე 10 ცენტნერის დარიცხვით.

3. დაევალოს 1-ლ პუნქტში ჩამოთვლილი ოლქების აღმასკომებისა და რესპუბლიკების სახკომსაბჭოების თავმჯდომარეებს თავიანთი პირადი პასუხისმგებლობით უზრუნველჰყონ კოლმეურნეობების მიერ სესხად მიღებული მარცვლეულის დაბრუნება ამ დადგენილებით დაწესებულ ვადებში.

4. გარდა ამისა, დაევალოს სსრ კავშირის დამზადებათა სახალხო კომისარიატს და მიწათმოქმედების სახალხო კომისარიატს მისცენ კოლმეურნეობებს „გოსსორტფონდის“, „გოსსტრახფონდის“ და „ზაგოტზერნოს“ რესურსებიდან 40.000 ტონა საშემოდგომო კულტურების მარცვლეული საშემოდგომო კულტურებზე, საგაზაფხულო ხორბალზე, ფეტვზე, უგრეხელსა და მარცვლეულ-პაკოსან კულტურებზე გადაცვლის გზით, მათს რიცხვში: სტალინგრადის ოლქში 5.000 ტონა, ვორონეჟის ოლქში 20.000 ტონა, სტავროპოლის მხარეში 15.000 ტონა. მარცვლეულის გაცემა სწარმოებდეს გადაცვლის მოქმედი პირობებით, მას შემდეგ, რაც კოლმეურნეობები გადასაცვლელ მარცვლეულს ჩაბარებენ „ზაგოტზერნოს“ სასადგურო და ანაგასადგურო პუნქტებში.

5. ნება დაერთოს კოლმეურნეობებს სათესლე ნაკეთების მარცვლეულის გარდა სათესად გამოიყენონ 55.000 ტონა საშემოდგომო კულტურების მარცვლეული საერთო საწარმოო ნათესებიდან, მათს რიცხვში: სტალინგრადის ოლქში—10.000 ტონა, სტავროპოლის მხარეში—20.000 ტონა და კრასნოდარის მხარეში—25.000 ტონა.

6. დაევალოს გზათა სახალხო კომისარიატს რა უგვიანეს 1943 წლის 1 სექტემბრისა უკრაინის სსრ ვინოშილოვგრადისა და ხარკოვის ოლქებში გადაიტანოს 12.000 ტონა სათესლე მარცვლეული „ზაგოტზერნოს“ პუნქტების მოთხოვნით.

7. მიეცეს სსრ კავშირის საბჭოთა მეურნეობების სახალხო კომისარიატის საბჭოთა მეურნეობებს 16.870 ტონა საშემოდგომო კულტურების მარცვლეული სხვადასხვა

სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსა და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტში

გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის აღდგენის გადაუდებელ ღონისძიებათა შესახებ

(გაგრძელება)

როსტოვის ოლქში

33. დაევალოს როსტოვის სოლქო აღმასკომსა და საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტს აღდგინონ 1943 წელს მორიოზოვისა და როსტოვის სარემონტო ქარხნები, მიმდინარე რემონტის 30 სახელოსნო და მანქანა-ტრაქტორთა კაპიტალური რემონტის 10 სახელოსნო.

დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს გაიღოს საერთო ხარჯთაღრიცხვის ანგარიშზე მანქანა-ტრაქტორთა სახელოსნოებისა და სარემონტო ქარხნების აღსადგენად 3,5 მილიონი მანეთი.

34. წინადადება მიეცეს სსრ კავშირის მიწსახკომს დაამტკიცოს აზერბაიჯანის სსრ კირვაბადის სარემონტო ქარხნიდან როსტოვის ელექტრო სარემონტო ქარხანაში 5 ლითონსაჭრელი დაზგა და წნეხის სარემონტო მოწყობილობა.

35. დაევალოს სანაღმტყორცნო შეიარაღების სახალხო კომისარიატს ა. წ. III კვარტალში გაუგზავნოს როსტოვის ოლქს სსრ კავშირის მიწსახკომის ფონდების ხარჯზე 200 ცხენის გუთანი, 50 სატრაქტორო გუთანი, 80 თივის სათიბი მანქანა, 48 დამზარისებელი მანქანა, 60 სამკალი მანქანა.

36. დაევალოს რსფსრ აღგილობრივი მრეწველობის სახალხო კომისარიატს გაადიდოს როსტოვის სალურსმნე ქარხანაში ლურსმნის გამოშვება ოლქის სოფლის მეურნეობის აღდგენის საჭიროებისათვის.

უკრაინის სს რესპუბლიკაში

37. დაევალოს უკრაინის სსრ სახკომსაბჭოს და უკრაინის კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტს აღადგინონ 1943 წელს 18 მტლ-ი ხარკოვისა და სუმის ოლქების იმ რაიონებში, რომლებიც განთავისუფლებულია გერმანელ ფაშისტ ოკუპანტთაგან.

38. დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომსა და გზათა სახალხო კომისარიატს ა. წ. 15 ოქტომბრამდე შეიტანონ უკრაინის სსრ რაიონებში 400 ტრაქტორი და 200 სატრაქტორო გუთანი ვარგის მდგომარეობაში, მათს რიცხვში კუიბიშევის ოლქიდან 100 ტრაქტორი და 48 სატრაქტორო გუთანი, მორდეეთის ასს რესპუბლიკიდან 50 ტრაქტორი, პენზის ოლქიდან 50 ტრაქტორი და 24 სატრაქტორო გუთანი, რიაზანის ოლქიდან 50 ტრაქტორი და 24 სატრაქტორო გუთანი, სარატოვის ოლქიდან 150 ტრაქტორი და 104 სატრაქტორო გუთანი.

ტრაქტორები და გუთნები გაგზავნონ იმ წესით, რაც დაწესებულია სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1943 წლის 23 იანვრის № 89 დადგენილებით.

39. დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს სახკომატის საერთო ხარჯთაღრიცხვის ანგარიშზე გაიღოს უკრაინის სსრ განთავისუფლებული რაიონების 18 მტლ-ის აღსადგენად 900 ათასი მანეთი.

40. დაევალოს უკრაინის სსრ სახკომსაბჭოს და უკრაინის კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტს 1943 წლის IV კვარტალში აღადგინონ 3 სარემონტო ქარხანა, მანქანა-ტრაქტორთა კაპიტალური რემონტის 3 სახელოსნო და 18 მანქანა-ტრაქტორთა სახელოსნო მტს-ებთან.

სარემონტო ქარხნებისა და მანქანა-ტრაქტორთა კაპიტალური რემონტის სახელოსნოებმა აღსადგენად ნება დაერთოს სსრ კავშირის მიწსახკომს და უკრაინის სსრ სახკომსაბჭოს უკრაინის სსრ წინათ ეკუპირებული სარემონტო ქარხნებიდან და მანქანა-ტრაქტორთა სახელოსნოებიდან დააბრუნონ შემდეგი მიწყობილობა:

სახარატო დაზგები—45 ცალი
სბეჭრავი დაზგები—15 ცალი
საშიგსახარატო დაზგები—4 ცალი
საფრეზერო დაზგები—5 ცალი
ცვლადადი დენის გენერატორები (15-25-კილოვატიანი)—3 ცალი
ელექტრომოტორები (2-5-კილოვატიანი) — 45 ცალი.

41. დაევალოს სანაღმტყორცნო შეიარაღების სახალხო კომისარიატს ა. წ. III კვარტალში გაუგზავნოს უკრაინის სსრ განთავისუფლებულ რაიონებს სსრ კავშირის მიწსახკომის ფონდების ხარჯზე:

სატრაქტორო გუთნები—200 ცალი
თივის სათიბი მანქანები—300 ცალი
დამზარისებელი მანქანები—500 ცალი.

მატერიალურ-ტექნიკური მომარაგების შესახებ

42. დაევალოს შავი მეტალურგიის სახალხო კომისარიატს, ფერადი მეტალურგიის სახალხო კომისარიატს, დაზგათმშენებლობის სახალხო კომისარიატს, რეზინის მრეწველობის სახალხო კომისარიატს, საფეიქრო მრეწველობის სახალხო კომისარიატს, საშუალო მანქანათმშენებლობის სახალხო კომისარიატს, საღანძრცყორცნო შეიარაღების სახალხო კომისარიატს და რსფსრ აღგილობრივი მრეწველობის სახალხო კომისარიატს 1943 წლის 5 სექტემბრამდე სსრ კავშირის მიწსახკომის განკარგულებით და მისი ფონდების ხარჯზე III კვარტალში გაგზავნონ სმოლენსკის, კალინინის, ორიოლის, ვორონეჟის, როსტოვის, სტალინგრადის ოლქებში, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეებში და უკრაინის სს რესპუბლიკაში მასალები და სამრეწველო ნაწილები სასოფლო-სამეურნეო მანქანებისათვის.

43. დაევალოს სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისიას გაითვალისწინოს 1943 წლის IV კვარტალის განაწილების გეგმაში სსრ კავშირის მიწსახკომისათვის განთავისუფლებულ რაიონებში სამშენებლო-აღდგენითი სამუშაოებისათვის:

შრეგალი ხე-ტყე—10.000 კუბმეტრი
დახერხილი ხე-ტყე—10.000 კუბმეტრი
ფანერა—250 კუბმეტრი
ფანჯრის მინა—100.000 კვ. მეტრი
ცემენტი—500 ტონა
ტოლე—2.500 რულონი
ოლიფა—15 ტონა
სურინჯი—10 ტონა
თუთრა—5 ტონა
მავთულის ლურსმანი—50 ტონა.

44. კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეების, როსტოვის, სტალინგრადის, ვორონეჟის, კურსკის, ორიოლის, კალინინისა და სმოლენსკის ოლქების და უკრაინის სს რესპუბლიკის განთავისუფლებული რაიონების სატრაქტორო პარკის უზრუნველსაყოფად სამშენებლო მინდვრის სამუშაოებისა და შემოდგომა-ზამთრის რემონტის პერიოდში დაევალოს საშუალო მანქანათმშენებლობის სახალხო კომისარიატს [illegible], სატანკო მრეწველობის სახალხო კომისარიატს და რეზინის მრეწველობის სახალხო კომისარიატს:

მომდინარე წლის 1 სექტემბრისათვის სავალებით დაამთავრონ სამარაგო ნაწილების, სატრაქტორო ელექტრომოწყობილობის დეტალების, კარბიურაციის, ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრების და რეზინა-აზბესტის ნაკეთობათა გაგზავნა, რომლებიც მათთვის არის გამოყოფილი 1943 წლის III კვარტალისათვის „გლავავტოტრაქტოროსბიტის“ განაწესის მიხედვით.

დამზადდეს და გაიგზავნოს ტრაქტორების სამარაგო ნაწილები 1943 წლის IV კვარტალის და 1944 წლის I კვარტალის გეგმის ანგარიშზე 1926-27 წლების უცვლელი ფასებით:

კრასნოდარის მხარეში—მექანიკური დეტალები 3.316,8 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—359,6 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—84,8 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—76,8 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—24.190 ცალი;

სტავროპოლის მხარეში—მექანიკური დეტალები 2.023 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—244,2 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—55,2 ათასი მანეთისა რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—47,4 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—15.340 ცალი;

როსტოვის ოლქში—მექანიკური დეტალები 3.457,2 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—352,8 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—90,4 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—75,6 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—24.020 ცალი;

სტალინგრადის ოლქში—მექანიკური დეტალები 3.674,4 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—455,4 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—120,8 ათასი მანეთის, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—70,8 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—26.000 ცალი;

უკრაინის სს რესპუბლიკაში—მექანიკური დეტალები 7.424,0 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა — 857,9 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—203,2 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—169,8 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—52.985 ცალი;

ვორონეჟის ოლქში—მექანიკური დეტალები 3.010,6 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა — 409,2 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია — 92,8 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—70,8 ათასი მანეთის და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—24.600 ცალი;

კურსკის ოლქში—მექანიკური დეტალები 1.512,1 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—198,0 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია 45,6 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—36,0 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—11.905 ცალი;

ორიოლის ოლქში—მექანიკური დეტალები 1.270,2 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—161,7 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—46,6 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—22,8 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—9.100 ცალი;

კალინინის ოლქში—მექანიკური დეტალები 905,2 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—112,2 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—33,6 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—15,0 ათასი მანეთისა, ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—6.215 ცალი.

სმოლენსკის ოლქში—მექანიკური დეტალები 323,3 ათასი მანეთისა, ელექტრომოწყობილობა—99,0 ათასი მანეთისა, კარბიურაცია—28,0 ათასი მანეთისა, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობანი—15,0 ათასი მანეთისა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრები—5.585 ცალი.

სამარაგო ნაწილების ელექტრომოწყობილობის, კარბიურაციის, რეზინა-აზბესტის ნაკეთობათა და ბურთობ-გორგოლაჭოვანი საკისრების გაგზავნა, რომლებიც ამ დადგენილებით არის გამოყოფილი, მოხდეს 50 პროცენტის რაოდენობით 1943 წლის 15 ნოემბრისათვის და 50 პროცენტის რაოდენობით 1944 წლის 1 თებერვლისათვის.

45. დაევალოს გზათა სახალხო კომისარიატს უზრუნველყოს ვაგონების შეუფერხებელი მიწოდება განთავისუფლებულ რაიონებში გასაგზავნ სამარაგო ნაწილებისა და მასალების დასატვირთავად, მიიღოს დეფიციტური დეტალები მცირე პარტიებით ბიგაყად გაგზავნისათვის და ვაგონები მიაბას სამგზავრო და სამხედრო მატარებლებს. მოაწყოს ყოველდღიური კონტროლი რკინიგზებით სამარაგო ნაწილებისა და მასალების ტვირთის გატარებაზე და მათი გადაზიდვა აწარმოოს თავდაცვითი ტვირთების თანაბრად.

განთავისუფლებულ რაიონებში კადრების გაგზავნის შესახებ

46. დაევალოს რესპუბლიკათა სახკომსაბჭოებს, სამხარეო აღმასკომებსა და საოლქო აღმასკომებს, მოკავშირე რესპუბლიკათა კომპარტიების ცენტრალურ კომიტეტებს, საკ. კ. პ. (ბ) სამხარეო და საოლქო კომიტეტებს დაუყოვნებლივ მიაგზავნონ მიწათმოქმედების ხელმძღვანელი მუშაკები და სოფლის მეურნეობის სპეციალისტები, რომლებიც ევაკუირებული არიან ვორონეჟის, კურსკის, სტალინგრადის, როსტოვის, კალინინის, ორიოლისა და სმოლენსკის ოლქებიდან, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეებიდან და უკრაინის სს რესპუბლიკიდან, მათი წინანდელი მუშაობის ადგილას არა უგვიანეს 1943 წლის 15 ოქტომბრისა.

47. დაწესდეს, რომ სოფლის მეურნეობის ყველა ხელმძღვანელ მუშაკებს და სპეციალისტებს, რომლებიც ბრანდებიან განთავისუფლებული რაიონების სამიწათმოქმედო ორგანოებში სამუშაოდ, ეძლევათ მატერიალური შეღავათები და მუშაობის ადგილას გამგზავრების ფულადი დახმარება სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1943 წლის 23 იანვრის № 89 დადგენილების მე-11 პუნქტის შესაბამისად.

ნება დაერთოს სსრ კავშირის მიწსახკომს საერთო ხარჯთაღრიცხვის თანხებიდან დახარჯოს 10 მილიონ მანეთამდე ევაკუირებულ მუშაკთა დაბრუნების ხარჯების დასაფარავად და ტრაქტორებისა და სასოფლო-სამეურნეო მანქანების გასაგზავნი ხარჯებისათვის.

48. დაევალოს სსრ კავშირის მიწსახკომს გაუგზავნოს ახალგაზრდა სპეციალისტები, რომლებიც 1943 წელს ამთავრებენ სასოფლო-სამეურნეო უმაღლეს სასწავლებლებსა და ტექნიკუმებს: ვორონეჟის ოლქში—25 აგრონომი, 3 ზოოტექნიკოსი, 7 მიწათმომწყობი, 3 ინჟინერ-მექანიკოსი, 7 ვეტექიმი; კურსკის ოლქში—68 აგრონომი, 8 ზოოტექნიკოსი, 12 ვეტექიმი, 11 მიწათმომწყობი, 10 ინჟინერ-მექანიკოსი; სტალინგრადის ოლქში—17 აგრონომი, 1 ზოოტექნიკოსი, 5 მიწათმომწყობი, 1 ჰიდროტექნიკოსი, 9 ინჟინერ-მექანიკოსი; როსტოვის ოლქში—21 აგრონომი, 12 ზოოტექნიკოსი, 12 ვეტექიმი, 2 ჰიდროტექნიკოსი, 6 ინჟინერ-მექანიკოსი; კალინინის ოლქში—16 აგრონომი, 1 ზოოტექნიკოსი, 8 ვეტექიმი; ორიოლის ოლქში—18 აგრონომი, 7 ვეტექიმი, 5 მიწათმომწყობი, 7 ინჟინერ-მექანიკოსი; სმოლენსკის ოლქში—7 აგრონომი, 6 ვეტექიმი, 3 ინჟინერ-მექანიკოსი; კრასნოდარის მხარეში—18 აგრონომი, 10 ზოოტექნიკოსი, 10 ვეტექიმი, 5 მიწათმომწყობი, 2 ჰიდროტექნიკოსი, 8 ინჟინერ-მექანიკოსი; სტავროპოლის მხარეში—17 აგრონომი, 10 ზოოტექნიკოსი, 12 ვეტექიმი, 4 ჰიდროტექნიკოსი, 3 ინჟინერ-მექანიკოსი.

მტს-ებისათვის საწვავისა და ზეთის შეტანის შესახებ

49 დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს დაამთავროს, რა პირობებიც უნდა იყოს, საწვავისა და ზეთის გაგზავნა გამოყოფილი ფონდებიდან განთავისუფლებული რაიონების სოფლის მეურნეობისათვის და აღდგენითი სამუშაოებისათვის შემდეგ ვადებში:

	აგვისტოს ფონდებიდან	სექტემბრის ფონდებიდან
კალინინის ოლქი	24.8	10.9
სმოლენსკის ოლქი	25.8	5.9
ორიოლის ოლქი	25.8	10.9
კურსკის ოლქი	27.8	10.9
ვორონეჟის ოლქი	27.8	19.9
სტალინგრადის ოლქი	25.8	15.9
როსტოვის ოლქი	27.8	22.9
კრასნოდარის მხარე	27.8	20.9
სტავროპოლის მხარე	27.8	20.9
უკრაინის სსრ	25.8	14.9

ავტომენზინი განთავისუფლებულ რაიონებში გრონზნოდან, სარატოვიდან და მოსკოვიდან გაიგზავნოს თავდაცვის სახალხო კომისარიატისათვის ტანკუთვნილი ტვირთების თანაბრად.

50. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს და სსრ კავშირის მიწსახკომს გადანაწილებულ ნავთის ფონდებიდან 1943 წლის III კვარტალისათვის ნავთის პროდუქტების შემდეგი რაოდენობა:

(ტონობით)

	ნავთი	ავტომ-ენზინი
ორიოლის ოლქისათვის	3.000	80
კურსკის ოლქისათვის	3.000	150
კალინინის ოლქისათვის	2.000	70
სმოლენსკის ოლქისათვის	1.000	100
უკრაინის სს რესპუბლიკისათვის	1.500	100
სულ:	10.500	500

6.000 ტონა ნავთი და 250 ტონა ავტომენზინი გამოიყოს ნავთომომარაგების მთავარი სამმართველოს რეზერვებიდან, დანარჩენი რაოდენობა—სსრ კავშირის მიწსახკომის ფონდიდან.

51. დაევალოს გზათა სახალხო კომისარიატს:

ა) უზრუნველყოფის ცისტერნების მიწოდება ნავთის ზეთის გასაგზავნად გამთავისუფლებულ რაიონებში ამ დადგენილების პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ ვადებში, ნავთომომარაგების მთავარი სამმართველოს ნავთის პროდუქტების გადაზიდვის გეგმის ანგარიშში;

ბ) სამი დღის ვადაში მოაწყოს 1943 წლის აგვისტო-სექტემბრის პერიოდისათვის მახაჩკალიდან გროზნოში ნავთის გადასაზიდი ერთი ტანკიანი გროზნო-არმავირის ნავთსადენით გადასაქაჩავად.

52. დაევალოს წითელი არმიის ზურგის უფროსს ნავთის ყველა პროდუქტი კალინინს, სმოლენსკის, კურსკის, ორიოლის ოლქებისათვის და უკრაინის სს რესპუბლიკისათვის, აგრეთვე ბენზინი—გროზნოდან ავტოლი და ლიგროინი—მახაჩ-კალიდან როსტოვის ოლქისათვის, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეებისათვის ჰგზავნის სამხედრო ტრანსპორტებით სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებული ნავთომომარაგების მთავარი სამმართველოს განაცხადთა მიხედვით.

53. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს და სამდინარო ფლოტის სახალხო კომისარიატს შეზიდონ 1943 წლის 1 სექტემბრამდე კამიშინისა და სტალინგრადის ნავთგადასატან ბაზებში 32 ათასი ტონა სატრაქტორო ნავთი, 3 ათასი ტონა ლიგროინი და 3 ათასი ტონა სადიზელე სამბობი სტალინგრადის, ვორონეჟისა და კურსკის ოლქებში გასაგზავნად.

54. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს და საზღვაო ფლოტის სახალხო კომისარიატს შეზიდონ 1943 წლის 5 სექტემბრამდე მახაჩ-კალაში 12.000 ტონა სატრაქტორო ნავთი, 4.500 ტონა ლიგროინი და 4.500 ტონა ავტოლი ჩრდილოეთ კავკასიისა და უკრაინის სს რესპუბლიკის რაიონებისათვის გასაგზავნად.

55. ნება დაერთოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს განთავისუფლებული რაიონებში ამ დადგენილების პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ ვადებში, ნავთომომარაგების მთავარი სამმართველოს ნავთის პროდუქტების გადაზიდვის გეგმის ანგარიშში;

ბ) სამი დღის ვადაში მოაწყოს 1943 წლის აგვისტო-სექტემბრის პერიოდისათვის მახაჩკალიდან გროზნოში ნავთის გადასაზიდი ერთი ტანკიანი გროზნო-არმავირის ნავთსადენით გადასაქაჩავად.

52. დაევალოს წითელი არმიის ზურგის უფროსს ნავთის ყველა პროდუქტი კალინინს, სმოლენსკის, კურსკის, ორიოლის ოლქებისათვის და უკრაინის სს რესპუბლიკისათვის, ბენზინი—გროზნოდან ავტოლი და ლიგროინი—მახაჩ-კალიდან როსტოვის ოლქისათვის, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეებისათვის ნავთსადენით გადასაქაჩავად.

53. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს და სამდინარო ფლოტის სახალხო კომისარიატს შეზიდონ 1943 წლის 1 სექტემბრამდე კამიშინისა და სტალინგრადის ნავთგადასატან ბაზებში 32 ათასი ტონა სატრაქტორო ნავთი, 3 ათასი ტონა ლიგროინი და 3 ათასი ტონა სადიზელე სამბობი სტალინგრადის, ვორონეჟისა და კურსკის ოლქებში გასაგზავნად.

54. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს და საზღვაო ფლოტის სახალხო კომისარიატს შეზიდონ 1943 წლის 5 სექტემბრამდე მახაჩ-კალაში 12.000 ტონა სატრაქტორო ნავთი, 4.500 ტონა ლიგროინი და 4.500 ტონა ავტოლი ჩრდილოეთ კავკასიისა და უკრაინის სს რესპუბლიკის რაიონებისათვის გასაგზავნად.

55. ნება დაერთოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს განთავისუფლებული რაიონებში უზრუნველყოფად სატრაქტორო ნავთის რესურსების გადიდების მიზნით მიაწოდოს პიროლიზის ქარხნებს სანათი ნავთი სატრაქტორო ნავთის ნაცვლად.

56. დაევალოს ნავთის მრეწველობის სახალხო კომისარიატს გამოიმუშაოს 1943 წლის 15 სექტემბრამდე ორსკის ნავთგადამამუშავებელ ქარხანაში 6.000 ტონა სატრაქტორო ნავთი სოფლის მეურნეობისათვის გასაგზავნად.

57. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ნავთომომარაგების მთავარ სამმართველოს უზრუნველყოს შეუფერხებელი მუშაობა გროზნო-არმავირის ნავთსადენისა; ხოლო ნავთის მრეწველობის სახალხო კომისარიატს—მახაჩ-კალა-გროზნოს ნავთსადენისა.

VII.

კოლმეურნეთა, მუშაკთა და მოსამსახურეთა სასოფლო-სამეურნეო ბინების აღდგენასა და მშენებლობაში დახმარების ღონისძიებათა შესახებ

1. კურსკის, ორიოლის, ვორონეჟის, კალინინის, სტალინგრადისა და როსტოვის ოლქების, კრასნოდარისა და სტავროპოლის მხარეების პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების გადაუდებელ ამოცანად ჩაითვალოს გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ სოფლებსა, ქალაქებსა და მუშაკთა დაბებში საცხოვრებელი სახლების აღდგენა და ახლების აგება ადგილობრივი სამშენებლო მასალებით, იმ ვარაუდით, რომ უზრუნველყოფილ იქნას ამ ყველამდე მოწურებისა და დანგრეულ სახლებში მცხოვრებ კოლმეურნეთა, მუშაკთა და მოსამსახურეთა მოთავსება საცხოვრებლად ვარგის სადგომებში.

2. დაევალოს რუსეთის სფსრ რესპუბლიკის სახკომსაბჭოს და საკ. კ. პ. (ბ) სათანადო საოლქო კომიტეტებს, სამხარეო კომიტეტებს და საოლქო (სამხარეო) აღმასკომებს უზრუნველყონ, რათა ამებულ იქნას და საექსპლოატაციოდ გადაეცეს 1943 წელს:

კურსკის ოლქში—თიხატეკებნილი ბლოკების ქარხანა 2.500 ტონა ბლოკის სიმძლავრისა წელიწადში და ლეიტის მწარმოებელი ორი ქარხანა—თითოეული 20 ათასი კვადრატული მეტრი სიმძლავრისა წელიწადში;

ორიოლის ოლქში—მცენსკისა და ორიოლის რაიონში—წიდა-ბეტონის ქვების 2 ქარხანა, თითოეული 235 ათასი ქვის სიმძლავრისა წელიწადში;

ვორონეჟის ოლქში—ოსტროგოჟსკისა და როსოშის რაიონებში — ლეიტის ფილების მწარმოებელი ორი ქარხანა, თითოეული 20 ათასი კვადრატული მეტრი სიმძლავრისა წელიწადში; წიდა-ბეტონის ბლოკების ქარხანა ორთქლის წიდისა და კირის ბაზაზე, თითოეული 235 ათასი ბლოკი სიმძლავრისა წელიწადში;

ქ. ვორონეჟში — თიხნარისა და მისგან ბლოკების მწარმოებელი ქარხანა—2,5 ათასი ტონა თიხნარის სიმძლავრისა წელიწადში;

კალინინის ოლქში—ქ. რჟევში—კირის ქარხანა 15 ათასი ტონა კირის სიმძლავრისა წელიწადში, და ამ მიზნით გამოყენებულ იქნას აგურის ქარხნის ჰოფმანის ერთ-ერთი ღუმელი; ქ.ქ. სტარიცასა და ტორჟოკში—კირის თითო ქარხანა, თითოეული 2 ათასი ტონა კირის სიმძლავრისა წელიწადში; გარდა ამისა, აღდგენილ იქნას 1943 წელს შლინკის ხისდამამუშავებელი ქარხანა სამშენებლო დეტალების დასამზადებლად 20 ათასი სიგრძივი მეტრის სიმძლავრისა წელიწადში და კრამიტ-ფილის ქარხანა „პიონერი“ ქ. კალინინში—400 ათასი ცალი კრამიტისა და 200 ათასი კვადრატული მეტრი კერამიკული ფილის სიმძლავრისა წელიწადში;

სტალინგრადის ოლქში—ქ. სტალინგრადისა და კამიშინის რაიონებში—თიხნარისა და მისგან ბლოკების დამამზადებელი ორი ქარხანა, თითოეული 2,5 ათასი ტონა სიმძლავრისა წელიწადში; ქ. კამიშინში—ალებასტრის ქარხანა ბასკუნჩაკის რაიონში არსებული თაბაშირის საბადოთა ბაზაზე, ერთი ათასი ტონა სიმძლავრისა წელიწადში;

როსტოვის ოლქში—ქ. როსტოვისა და შახტის რაიონებში—წიდა-ბეტონის ბლოკების მწარმოებელი ორი ქარხანა, თითოეული 235 ათასი ცალი ბლოკის სიმძლავრისა წელიწადში, ქალაქებში—ბატაისკისა და აზოვის რაიონებში—ლეიტების ფილების დამამზადებელი ორი ქარხანა, თითოეული 20 ათასი კვადრატული მეტრის სიმძლავრისა წელიწადში; კამენსკის რაიონში—ცემენტის პატარა ქარხანა;

კრასნოდარის მხარეში — კირის ქარხანა 5.000 ტონა კირის სიმძლავრისა წელიწადში; ქ. მაიკოპის რაიონში, ლეიტის ფილების დამამზადებელი ქარხანა 20 ათასი კვადრატული მეტრის სიმძლავრისა წელიწადში; წიდა-ბეტონის ბლოკების ქარხანა 235 ათასი ცალი ბლოკის სიმძლავრისა წელიწადში, აგრეთვე აღდგენილ იქნას წარმოება სახურავი ფიქალების მოპოვებისათვის კრასნოპოლიანსკის სამადნოში—25 ათასი კვადრატული მეტრის სიმძლავრისა წელიწადში და მოეწყოს ზოლცემენტის წარმოება ქ. არმავირში ზეთის სახდელი ქარხნის ნარჩენთა ბაზაზე—3 ათასი ტონის სიმძლავრისა წელიწადში;

სტავროპოლის მხარეში—ალებასტრისა და მისგან ნაწარმთა დამამზადებელი ორი ქარხანა, თითოეული 1.000 ტონის სიმძლავრისა წელიწადში, აგრეთვე მოეწყოს 1943 წელს ცალეული ქვის მოპოვება ნიჟარნარისგან, არა ნაკლებ 300 ათასი ცალი ქვისა წელიწადში.

3. დაევალოს რსფსრ საშენ მასალათა მრეწველობის სახალხო კომისარიატს აიყვანოს თაბაშირის ქვის მოპოვება კუიბიშევის ოლქის ალექსეევსკისა და კრასნოგლინსკის ალეგასტრის ქარხნებში თითოეულში 100 ათას ტონამდე წელიწადში.

4. დაევალოს სსრ კავშირის საშენ მასალათა მრეწველობის სახალხო კომისარიატს აიყვანოს 1943 წელს თაბაშირის ქვის მოპოვება კამის შესართავის სამადნოში 100 ათას ტონამდე წელიწადში.

5. დაევალოს სსრ კავშირის საშენ მასალათა მრეწველობის სახალხო კომისარიატს ააგოს 1943 წელს 13 ქარხანა სტანდარტული სახლების დასამზადებლად, ამასთან თითოეული ქარხნის წარმოების მოცულობა თვეში უნდა შეადგენდეს 80 ბინას; მათ შორის სმოლენსკის ოლქში—4 ქარხანა, კალინინის ოლქში—3 ქარხანა და ორიოლის ოლქში—5 ქარხანა, აქედან 2 ქარხანა კურსკის ოლქისათვის:

6 დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ ტყის დაცვის მთავარ სამმართველოს მიუჩინოს კურსკის საოლქო აღმასკომს ტყესაკაფებში 100 ათასი კუბური მეტრი მერქნის მოსაპრეველად და ორიოლის საოლქო აღმასკომს—200.000 კუბური მეტრი მერქნის მოსაპრეველად ხბინოთა მშენებლობის საჭიროებისათვის;

7. დაევალოს სსრფსრ-სამეურნეო ბანკს გასცეს კრედიტი ინდივიდუალური საბინაო მშენებლობისათვის სოფელ აღგილებში 10 ათასი მანეთი ოჯახზე 7 წლის ვადით.

8. დაევალოს ყველა სახალხო კომისარიატსა და უწყებას, რომლებიც ეწევიან სამშენებლო სამუშაოებს გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში საშრეწველო საწარმოთა აღსადგენად, ამავე დროს აწარმოონ სამუშაოები აღსადგენ საწარმოთა საცხოვრებელი სახლების აღსადგენადაც.

VIII.

რკინიგზის ვაგზლების, სადგურების, საგზაო ჯიხურებისა და სხვა სარკინიგზო შენობების აღდგენის ღონისძიებათა შესახებ

1. გზათა სახალხო კომისარიატისა და აღგილობრივი პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციების გადაუდებელ ამოცანად ჩაითვალოს რკინიგზების, ვაგზლების, საგზაო და საცხოვრებელი შენობების უსწრაფესი აღდგენა და მშენებლობა მოწინააღმდეგისაგან განთავისუფლებულ რკინიგზებზე.

2. დაევალოს გზათა სახალხო კომისარიატს:

ა) ჩაატაროს 1944 წლის 1 იანვრამდე სამუშაოები ნაწილობრივ დანგრეული სავაგზლო, საგზაო და საცხოვრებელი შენობების აღსადგენად და გამოსაყენებლად და აგრეთვე ააშენოს გამარტივებული ტიპის დროებითი სასადგურო ნაგებობანი და საცხოვრებელი შენობები (სადაც ეს შენობები სავსებით დანგრეულია), სულ შემდეგი რაოდენობით—სასადგურო შენობები—122, საცხოვრებელი შენობები—520 ათასი კვ. მეტრი, საგზაო ყაზარმები და ნახევარყაზარმები—1.157, საგზაო ჯიხურები—1.703, მათ შორის გზების მიხედვით—

კალინინის რკინიგზაზე—დროებითი სამგზავრო შენობა რჟევის სადგურზე, სამგზავრო შენობები 16 სადგურზე, 20 ათასი კვ. მეტრი საცხოვრებელი ფართობი, 62 საგზაო ყაზარმა და ნახევარყაზარმა და 76 საგზაო ჯიხური;

დასავლეთის რკინიგზაზე—დროებითი სამგზავრო შენობები ვიაზმის, გუჟატსკისა და ნოვოდუგინსკაიას სადგურებზე 25 ათასი კვ. მეტრი საცხოვრებელი ფართობი, 39 საგზაო ყაზარმა და ნახევარყაზარმა და 142 საგზაო ჯიხური;

ძერჟინსკის სახელობის რკინიგზაზე—დროებითი სამგზავრო შენობები ორიოლისა და კურსკის სადგურებზე, სამგზავრო შენობები 9 სადგურზე, 30 ათასი კვ. მეტრი საცხოვრებელი ფართობი, 65 საგზაო ყაზარმა და ნახევარყაზარმა და 90 საგზაო ჯიხური;

მოსკოვ-დონბასის რკინიგზაზე—დროებითი სამგზავრო შენობები ვასტრნიაის და ვალუიკის სადგურებზე. სამგზავრო შენობები 7 სადგურზე, 75 ათასი კვ. მეტრი საცხოვრებელი ფართობი, 168 საგზაო ყაზარმა და ნახევარყაზარმა და 180 საგზაო ჯიხური;

სეევერნი დონეცის რკინიგზაზე—დროებითი სამგზავრო შენობები კუპიანსკისა და ვორონეჟლგვრადის სადგურებზე, 25 ათასი კვ. მეტრი საცხოვრებელი ფართობი სადგურებზე 68 საგზაო ყაზარმა და ნახევარყაზარმა და 110 საგზაო ჯიხური;

სამხრეთ-აღმოსავლეთის რკინიგზაზე—დროებითი სამგზავრო შენობები სტალინგრადის, ვორონეჟის, ლიხაიას, ლისკისა და შახტნაიას სადგურებზე, სამგზავრო შენობები 15 სადგურზე, 90 ათასი კვ. მეტრი საცხოვრებელ

სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსა და საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტში

გერმანელთა ოკუპაციისაგან განთავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის აღდგენის გადაუდებელ ღონისძიებათა შესახებ

(დასასრული)

X.

წითელი არმიის მეომართა და სამეამულო ომის პარტიზანთა ბავშვებისათვის, აგრეთვე გერმანელი ოკუპანტების ხელით დაღუპული საბჭოთა და პარტიული მუშაკების, მუშებისა და კოლმეურნეების ბავშვთა მოსაწყობად, სასწავლად და აღსაზრდელად მოეწყოს კრასნოდარის და სტავროპოლის მხარეებში, როსტოვის, სტალინგრადის, ვოროშილოვგრადის, ორონეჟის, ხარკოვის, კურსკის, ორიოლის, სმოლენსკისა და კალინინის ოლქებში:

წითელი არმიის მეომრებისა და სამამულო ომის პარტიზანების ბავშვთა, აგრეთვე გერმანელი ოკუპანტების ხელით დაღუპული საბჭოთა და პარტიული მუშაკების, მუშებისა და კოლმეურნეების ბავშვთა მოსაწყობად, სასწავლად და აღსაზრდელად მოეწყოს კრასნოდარის და სტავროპოლის მხარეებში, როსტოვის, სტალინგრადის, ვოროშილოვგრადის, ორონეჟის, ხარკოვის, კურსკის, ორიოლის, სმოლენსკისა და კალინინის ოლქებში:

ა) სუვოროვის 9 სამხედრო სასწავლებელი, ძველი კადეტთა კორპუსების ტიპისა, 500 კაცისათვის თითოეული, სულ 4.500 კაცისათვის, 7 წლის სწავლების ვადით, დაბურული პანსიონით მოწაფეთათვის;

ბ) 23 სპეციალური სახელოსნო სასწავლებელი 400 კაცისათვის თითოეული, სულ 9.200 კაცისათვის, სწავლების 4 წლის ვადით; აქედან ვაჟებისათვის—12 სასწავლებელი და გოგონებისათვის—11;

გ) სპეციალური საბავშვო სახლები, სადაც აღსაზრდელთა საერთო რაოდენობა უნდა უდრიდეს 16.300 კაცს, და ბავშვის სახლები 1.750 ბავშვისათვის;

დ) 29 საბავშვო მიმღებ-განმანაწილებელი 2.000 კაცისათვის.

ყველა ჩამოთვლილ დაწესებულებათა შენახვა მთლიანად დაეკისრის სახელმწიფოს, თავდაცვის სახალხო კომისარიატის, შრომითი რეზერვების მთავარი სამმართველოს, რსფსრ და უკრაინის სსრ განსახკომების, სსრ კავშირის შინსახკომისა და ჯანსახკომის ხარჯთაღრიცხვების თანხებიდან.

სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლების შესახებ

2. დაევალოს თავდაცვის სახალხო კომისარიატს:

ა) შეჰქმნას 1943 წლის 1 ოქტომბრიდან 1 დეკემბრამდე:

კრასნოდარის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. მაიკოპში,

ნოვოჩერკასკის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. ნოვოჩერკასკში,

სტალინგრადის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. ასტრახანში,

ვორონეჟის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. ვორონეჟში,

ხარკოვის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. ჩუგუევში,

კურსკის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. კურსკში,

ორიოლის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. ელეცში,

კალინინის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. კალინინში,

სტავროპოლის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელი ქ. სტავროპოლში;

ბ) შეიმუშაოს და გამოსცეს ა. წ. 1 ოქტომბრისათვის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელთა შტატები და დებულებანი, სასწავლო პროგრამები და გეგმები და დააკომპლექტოს სასწავლებლები ხელმძღვანელი კადრებით და ოფიცერთა, პედაგოგთა და მოსამსახურეთა მუდმივი პერსონალით.

3. დაწესდეს, რომ სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლები მიზნად ისახავენ მოამზადონ ვაჟები სამხედრო სამსახურისათვის ოფიცრის წოდებით და მისცენ მათ საერთო საშუალო განათლება.

დაწესდეს, რომ სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლებში მიიღებიან მოსწავლენი 10 წლის ასაკიდან და სწავლების ვადა 7 წელი.

მოეწყოს სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლებთან უმცროსი და უფროსი მოსამზადებელი კლასები, თითოეულ კლასში ერთი წლის სწავლების ვადით. მოსამზადებელ კლასებში მიღებულ იქნან 8-დან 10 წლამდე ასაკის ბავშვები.

დაწესდეს, რომ სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლებისა და მათთან არსებული მოსამზადებელი კლასების მოწაფენი ცხოვრობენ სასწავლებლებთან და იმყოფებიან სრულ დაბურულ პანსიონზე სახელმწიფოს ხარჯზე.

4. ერთსა და იმავე დროს სუვოროვის ყველა სამხედრო სასწავლებლის სრული დაკომპლექტების მიზნით, 1943 წელს, გამონაკლისის სახით, მიღებულ იქნას 4 ასაკი 10-დან 13 წლამდე ჩათვლით.

5. დაევალოს თავდაცვის სახალხო კომისარიატს:

ა) ა. წ. 1 ოქტომბრისათვის გამოჰყოს და დაეკვეთოს სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელთა დისლოკაციის პუნქტებში სათანადო შენობები;

ბ) შეიმუშაოს სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელთა მოწაფეების ფორმების ნიმუშები და 15 სექტემბრისათვის წარუდგინოს დასამტკიცებლად სსრ კავშირის სახკომსაბჭოს.

6. ნება დაერთოს სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელთათვის ხელმძღვანელობის გასაწევად შეიქმნას წითელი არმიის სამხედრო სასწავლებელთა სამმართველოს შემადგენლობაში სუვოროვის სამხედრო სასწავლებელთა განყოფილება.

სპეციალური სახელოსნო სასწავლებლების შესახებ

7. დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ შრომითი რეზერვების მთავარ სამმართველოს მოაწყოს 1943 წ. სექტემბერ-ნოემბრის განმავლობაში სპეციალური სახელოსნო სასწავლებლები:

კრასნოდარის მხარეში — ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი მელითონელებისა—ვაჟებისათვის, ერთი კავშირგაბმულობისა—გოგონებისათვის;

სტავროპოლის მხარეში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი მელითონელებისა—ვაჟებისათვის, ერთი კავშირგაბმულობისა—გოგონებისათვის;

როსტოვის ოლქში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი. აქედან: ერთი მელითონელებისა—ვაჟებისათვის, ერთი რადიოსაქმისა — გოგონებისათვის;

სტალინგრადის ოლქში — ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი მელითონელებისა—ვაჟებისათვის, ერთი ენერგეტიკოსებისა—გოგონებისათვის;

ვოროშილოვგრადის ოლქში — ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი მელითონელებისა — ვაჟებისათვის, ერთი მელითონელებისა — გოგონებისათვის;

ვორონეჟის ოლქში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი მელითონელებისა — ვაჟებისათვის, ერთი კავშირგაბმულობისა — გოგონებისათვის;

ხარკოვის ოლქში—სამი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი მელითონელებისა და ერთი ენერგეტიკოსებისა—ვაჟებისათვის, ერთი რადიოსაქმისა—გოგონებისათვის;

ორიოლის ოლქში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი სადურგლო საქმისა—ვაჟებისათვის, ერთი მკერავებისა — გოგონებისათვის;

კურსკის ოლქში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი. აქედან: ერთი მელითონელებისა — ვაჟებისათვის, ერთი კავშირგაბმულობისა — გოგონებისათვის;

სმოლენსკის ოლქში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი სადურგლო საქმისა—ვაჟებისათვის, ერთი მკერავებისა — გოგონებისათვის;

კალინინის ოლქში—ორი სახელოსნო სასწავლებელი, აქედან: ერთი სადურგლო საქმისა—ვაჟებისათვის, ერთი მკერავებისა—გოგონებისათვის;

კ) ასეთივე სახელოსნო სასწავლებელი, ოლქებიდან: 25 პროცენტი—ხუქტემბერში საბაზრო ფონდის ანგარიშზე და 75 პროცენტი—ოქტომბერში რსფსრ და უკრაინის სსრ განსახკომთა ფონდებიდან.

სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისიამ გაითვალისწინოს IV კვარტალის გამოყენების გეგმებში რსფსრ განსახკომისა და უკრაინის სსრ განსახკომისათვის დამატებითი საფეიქრო და სამრეწველო საქონლის გამოყოფა.

20. დაევალოს რსფსრ ადგილობრივი მრეწველობის სახალხო კომისარიატს დაამზადოს და რსფსრ განსახკომს გადასცეს სპეციალური საბავშვო სახლებისათვის სამეურნეო მოწყობილობა და ინვენტარი.

21. დაევალოს სსრ კავშირის ჯანსახკომს:

ა) ა. წ. სექტემბერ-ნოემბრის განმავლობაში მოაწყოს ბავშვის სპეციალური სახლები 1.750 ადგილით ოლქებში (მხარეებში) შემდეგი რაოდენობით:

კრასნოდარის მხარეში — 100 ადგილი,
სტავროპოლის მხარეში — 50 ადგილი,
როსტოვის ოლქში — 100 ადგილი,
ვორონეჟის ოლქში — 250 ადგილი,
კურსკის ოლქში — 300 ადგილი,
ორიოლის ოლქში — 200 ადგილი,
სმოლენსკის ოლქში — 200 ადგილი,
სტალინგრადის ოლქში — 150 ადგილი,
კალინინის ოლქში — 100 ადგილი,
ვოროშილოვგრადის ოლქში—100 ადგილი,
ხარკოვის ოლქში — 200 ადგილი,

ბ) მოაწყოს სპეციალური სახელოსნო სასწავლებლებისა და სპეციალური საბავშვო სახლების მოსწავლეთა სამედიცინო მომსახურება, უზრუნველჰყოს ისინი სამედიცინო პერსონალისა და მედიკამენტების საჭირო რაოდენობით;

გ) ავადმყოფ ბავშვებს, რომლებიც მიღებულ უნდა იქნან სპეციალურ საბავშვო სახლებსა და სახელოსნო სასწავლებლებში, გაუწიოს ჰოსპიტალური მკურნალობა სავალდებულო წესით სამყურნალო დაწესებულებათა არსებულ ქსელში და გადასცეს ხოლმე ა ამ სახლებს მხოლოდ მათი მორჩენის შემდეგ;

დ) დაევალოს სსრ კავშირის ვაჭრობის სახალხო კომისარიატს ბავშვის სახლებში უზრუნველჰყოს ბავშვების კვება დაწესებული ნორმების მიხედვით;

ე) დაევალოს სამხარეო, საოლქო აღმასკომების თავმჯდომარეებს გამოჰყონ სსრ კავშირის ჯანსახკომისათვის ბავშვის სახლების მოსათავსებლად სათანადო ვარგისი შენობები 1943 წლის 1 ოქტომბრისათვის.

საბავშვო მიმღებთა შესახებ

22. დაევალოს სსრ კავშირის შინსახკომს მოაწყოს 29 მიმღებ-განმანაწილებელი, 2 ათასი ბავშვის ტევადობისა, შემდეგ მხარეებსა და ოლქებში: კრასნოდარის და სტავროპოლის მხარეებში, სტალინგრადის, ვოროშილოვგრადის და სმოლენსკის ოლქებში სამ-სამი საბავშვო მიმღები 200 კაცის ტევადობისა, როსტოვის, კურსკის, ვორონეჟის, ორიოლის და კალინინის ოლქებში ორ-ორი საბავშვო მიმღები 150 კაცის ტევადობისა, ხარკოვის ოლქში—4 საბავშვო მიმღები 250 კაცის ტევადობისა.

23. მშრომელთა დეპუტატების სამხარეო და საოლქო აღმასკომებმა გამოჰყონ მოსაწყობ საბავშვო მიმღებ-განმანაწილებელთათვის სათანადო შენობები, საჭირო ინვენტარი და ტრანსპორტი.

24. დაწესდეს ცენტრალიზებული წესი საბავშვო მიმღებ-განმანაწილებელთა მომმარაგებისა შინსახკომის საშუალებით, შინსახკომის შრომითი აღმზრდელობითი კოლონიების ნორმების მიხედვით, 22-ე პუნქტში აღნიშნულ მხარეებსა და ოლქებში.

25. სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლებსა, სპეციალურ სახელოსნო სასწავლებლებსა, სპეციალურ საბავშვო სახლებსა და საბავშვო სახლებში ბავშვების გასაგზავნად მოეწყოს ოლქებსა და მხარეებში კომისიები საკ. კ. პ. (ბ) საოლქო კომიტეტის მდივნის თავმჯდომარეობით და შემდეგი წევრების შემადგენლობით: საოლქო, სამხარეო სამხედრო კომისარი, ალკკ სამხარეო კომიტეტის (საოლქო კომიტეტის) მდივანი, შრომითი რეზერვების საოლქო (სამხარეო) სამმართველოს უფროსი, სახალხო განათლების საოლქო (სამხარეო) განყოფილების გამგე, ჯანმრთელობის დაცვის საოლქო (სამხარეო) განყოფილების გამგე და შინსახკომის რწმუნებულის წარმომადგენელი.

26. დაევალოს თავდაცვის სახალხო კომისარიატს, შრომითი რეზერვების მთავარ სამმართველოს და რსფსრ და უკრაინის სსრ განსახკომებს მოაწყონ სპეციალურ სახელოსნო სასწავლებლებთან და სპეციალურ საბავშვო სახლებთან დამხმარე სასოფლო მეურნეობანი. ამ მეურნეობებში საზაფხულო საბანაკო დასვენებასთან ერთად ბავშვებს უნდა ჩაუნერგონ შრომის ჩვევები სოფლის მეურნეობის დარგში. დაევალოს სამხარეო (საოლქო) აღმასრულებელ კომიტეტებს გამოჰყონ ამ მიზნით მიწის საჭირო ნაკვეთები.

27. დაევალოს სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომისიას გამოჰყოს, მიზნობრივი დანიშნულებით 1943 წლის სექტემბერ-ოქტომბერში შრომითი რეზერვების მთავარ სამმართველოსათვის, რსფსრ და უკრაინის სსრ განსახკომებისათვის, სსრ კავშირის ჯანსახკომისა და შინსახკომისათვის სპეციალური სახელოსნო სასწავლებლების, სპეციალური საბავშვო სახლების, ბავშვის სახლებისა და საბავშვო მიმღებ-განმანაწილებელთა შენობების საჭირო რაოდენობით;

28. დაევალოს შრომითი რეზერვების მთავარ სამმართველოს, რსფსრ განსახკომს და სსრ კავშირის ჯანსახკომს დაამტკიცონ სპეციალური სახელოსნო სასწავლებლების, სპეციალური საბავშვო სახლებისა და ბავშვის სახლების 1943 წლის შტატები.

29. სსრ კავშირის ფინსახკომმა გაითვალისწინოს საჭირო ასიგნებათა გამოყოფა თავდაცვის სახალხო კომისარიატისათვის, შრომითი რეზერვების მთავარ სამმართველოსათვის, რსფსრ და უკრაინის სსრ განსახკომებისათვის, სსრ კავშირის ჯანსახკომისა და შინსახკომისათვის სუვოროვის სამხედრო სასწავლებლების, სპეციალური სახელოსნო სასწავლებლების, სპეციალური საბავშვო სახლების, ბავშვის სახლების და საბავშვო მიმღებ-განმანაწილებელთა მოსაწყობად და შესანახად 1943 წლისათვის.

* * *

დაევალოს სსრ კავშირის სახკომსაბჭოსთან არსებულ კომიტეტს, რომელსაც დავალებული აქვს გერმანელთა ოკუპაციისაგან გათავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის აღდგენა და რომლის შემადგენლობაში შედიან ამხანაგები:

გ. მ. მალენკოვი—კომიტეტის თავმჯდომარე, ლ. პ. ბერია, ა. ი. მიჭოიანი, ნ. ა. ვოზნესენსკი და ა. ა. ანდრეევი, გაუწიოს ხელმძღვანელობა გერმანელთა ოკუპაციისაგან გათავისუფლებულ რაიონებში მეურნეობის აღდგენის საქმეს და კონტროლი ამ რაიონების შესახებ მთავრობის მიერ მიღებულ გადწყვეტილებათა შესრულებას.

ჩვენმა ჯარებმა დაიკავეს ქალაქი ხარკოვი

მოსკოვი არმია, 23 აგვისტო (საკუთარი სპეც. კორესპონდენტისაგან). დღეს, 23 აგვისტოს, წითელმა არმიამ ახალი ბრწყინვალე გამარჯვება მოიპოვა. სტეპნოის ფრონტის ჯარებმა, ვორონეჟისა და სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტების ჯარების აქტიური დახმარებით ფლანგებიდან, გაიფთრებული ბრძოლების შედეგად, იერიშით აიღეს ქალაქი ხარკოვი—საბჭოთა უკრაინის მეორე დედაქალაქი.

ამაგრებდნენ რა ბელგოროდ-ხარკოვის პლაცდარმს, გერმანელები აქ თავს ურჩევდნენ ძალებს და ემზადებოდნენ ზაფხულის შემოტევისათვის. განიცადა რა დამარცხება ივლისის და აგვისტოს ბრძოლებში, დაჰკარგა რა ბელგოროდი, გერმანელთა სარდლობამ გადასწყვიტა რათაც უნდა დასჯდომოდა შეენარჩუნებინა ხარკოვი—უკრაინის ფართო სივრცეების გასაღები, ყოველმხრივ მიმავალი რკინიგზებისა და გზატკეცილების დიდი კვანძი. ეს გზები გერმანელებს უქმნიდნენ მანევრირების განსაკუთრებით ხელსაყრელ პირობებს.

ითვალისწინებდა რა ხარკოვის მნიშვნელობას, მოწინააღმდეგე განსაკუთრებული გულმოდგინებით ჰქმნიდა ქალაქის გარშემო და მის მისადგომებზე სიმაგრეთა მძლავრ ხაზებს. ამას ხელს უწყობდა რელიეფი ადგილმდებარეობისა, რომელიც დასერილია ხეებით, პატარა მდინარეებით, დაფარულია ჭალებითა და ტყის მასივებით, მდიდარია მაღლობებით. ხარკოვის მისადგომებს სამხრეთის, აღმოსავლეთისა და სამხრეთ-აღმოსავლეთის მხრიდან იცავდა სევერნი დონეცი, რომლის ნაპირებიც სათანადოდ იყო გამაგრებული.

ხარკოვის გარშემო დასახლებული პუნქტები მტერმა თავდაცვის დასაყრდენ პუნქტებად, დიდი საცეცხლე ძალის მქონე წინააღმდეგობის კვანძებად გადააქცია. მტერი განსაკუთრებული გულმოდგინებით ამაგრებდა „კაზაჩია ლოპანს, ჟურავლიოვკას, ლიპცის, სტარი სალტოვს, ბოლშაია ბაბკას, ჩუგუევს, ვარაუდობდა რა, რომ ამ მხრიდან ყველაზე უფრო მოსალოდნელი იყო საფრთხე. ამგვარად, ხარკოვის ვარშემო შექმნილი იყო სიმაგრეთა რამდენიმე სარტყელი. თითოეული მათგანის სიღრმე აღწევდა 5-6 კილომეტრს, ხოლო მათ შორის მანძილი წარმოადგენდა თითქმის მოლიან დარაღულ ველებსა და მავთულღობურებს.

ჩვენი ჯარების შეტევის დასაწყისში გერმანელებმა ხარკოვის რაიონში თავი მოუყარეს ქვეითი ჯარისა და ტანკების დიდ ძალებს. უკანასკნელ დღეებში ჰიტლერულმა სარდლობამ აქ გადმოიყვანა „სს“-ელთა დივიზიები.

ხარკოვის პლაცდარმზე ბრძოლების წარმატებას ხელს უწყობდა ის, რომ გერმანელთა თავდაცვა ღრმად გაარღვიეს ჩვენმა ჯარებმა, რომლებიც მტრის ზურგში გადავიდნენ და მას დიდმნიშვნელოვანი კომუნიკაციები გადაუჭრეს. ჰიტლერელები გაიფთრებულ წინააღმდეგობას გვიწევდნენ. ზოგიერთი დასახლებული პუნქტი რამდენჯერმე გადავიდა ხელიდან ხელში. მტერს დიდი ზარალი მოსდიოდა ცოცხალი ძალისა და ტექნიკის მხრივ და იგი იძულებული შეიქნა რამდენჯერმე გადაეჯგუფებინა თავისი ნაწილები. მტერს ზედიზედ მოჰქონდა კონტრიერიშები. მათში მონაწილეობას იღებდა ტანკების, მოტოქვეითი ჯარისა და არტილერიის დიდი რაოდენობა. მაგრამ არაფერს შეეძლო შეეჩერებინა საბჭოთა მებრძოლები.

„ყველა გვარეობის ჯარების კომბინირებული დარტყმებით ეტეხდით მტრის თავდაცვას. ჩვენი ნაწილები მოსწყვეტდნენ და სპობდნენ ხოლმე გერმანელთა ქვეგანაყოფებს, რომლებიც წინააღმდეგობას გვიწევდნენ, სდევნიდნენ მათ დასაყრდენი პუნქტებიდან. მაგალითად, ხარკოვის ჩრდილო-დასავლეთით ერთ-ერთ უბანზე 6 შენაერთის ტანკისტები გარშემოერტყნენ მოწინააღმდეგის დიდ დაჯგუფებას. ტანკისტები ქვეითებთან ურთიერთმოქმედებით ყოველ წუთს სულ უფრო და უფრო ავიწროვებდნენ რკალს მტრის გარშემო. ორი დღის ბრძოლების შედეგად ჰიტლერელები მთლიანად განადგურებულ იქნენ.

ამ დაჯგუფების განადგურებამ შესაძლებლობა მოგვცა დაგვიკავებინა დიდი დასახლებული პუნქტი სევერნი დონეცზე. ვერმანელთა კიდევ ერთი დაჯგუფება მოსპეს ჩვენმა არტილერისტებმა და ქვეითებმა ხარკოვის სამხრეთ-აღმოსავლეთით. ქალაქისათვის ბრძოლებს უკვე პირველ დღეებში გერმანელებმა რამდენიმე ათასი ჯარისკაცი და ოფიცერი დაკარგეს.

დაიკავეს ერ ალაუნ ჩეგეტნი და ოთხ სხვა დიდი პუნქტი, წითელ-თეთრ ალაბ-ანაბრობდნენ ოფიცრებს. ძლიერი ბრძოლები გაჩაღდა ქალაქის მიდამოებზე. უბრალოდ და მტკიცედ ზეწოლა ... ნ სატანკო ნაწილის ტანკისტები ... ბრძოლის შედეგად მათ დაიკავეს სადგური ოსნოვა—6 კილომეტრზე ხარკოვის სამხრეთით. ტანკისტების დახმარებით ქვეითებმა იერიშები მიჰქონდათ მტრის დასაყრდენ პუნქტებზე. გვარდიის 6 მსროლელი დივიზია შეიჭრა დასავლეთიოვკაში, ქალაქის გარეუბანში. გერმანელებმა გააძლიერეს ცეცხლითი წინააღმდეგობა. ტყეებსა და პარკებში განლაგებული მათი ბატარეები, ჩასაფრებული სატანკო ქვეგანაყოფები მთელი ძალლონით ცდილობდნენ საშუალება არ მიეცეთ ჩვენი მებრძოლებისათვის შეეჭრილიყვნენ ქალაქის ქუჩებში.

საბჭოთა არტილერისტები მსირებულ ცეცხლით ანადგურებდნენ გერმანელთა ბატარიებს. ტანკისტები განსაკუთრებული ოსტატობით იბრძოდნენ, მედგრად სდევნიდნენ ფაშისტებს ძელმოწური საცეცხლე წერტილებიდან და გამაგრებული ზღუდეებიდან, ეუფლებოდნენ ... ქვემეხების ცეცხლით სპობდნენ მათს ტექნიკასა და ცოცხალ ძალას.

ქალაქისათვის ბრძოლების პროცესში ვერმანელთა სარდლობა იძულებული იყო რამდენჯერმე შეეყვანა თავისი ძლიერ შებერტყილი ნაწილები. ხარკოვის გერმანელთა გარნიზონის დასახმარებლად უკვე უკანასკნელ დღეებში გამოყვანილ იქნა ორი ქვეითი და ერთი მოტორიზებული დივიზია. მოწინააღმდეგემ მნიშვნელოვნად გააძლიერა თავისი ფლანგებიდან ქალაქის ჩრდილო-დასავლეთიდან და აღმოსავლეთით, მტრის კონტრიერიშებნი, როგორც წესი, მონაწილეობას იღებდნენ ქვეითი ჯარის დიდი ძალები, რომლებსაც ტანკები და ავიაცია ეხმარებოდა.

ბრძოლებმა კიდევ უფრო შეუპოვარი ხასიათი მიიღო. ჩვენმა ნაწილებმა გადაალაგეს თავიანთი ძალები და, მტრის თავდაცვის მთელ სიღრმეზე საარტილერიო და საავიაციო ზემოქმედების შემდეგ, შეუდგნენ მოწინააღმდეგის მიერ შექმნილ სიმაგრეებზე გადამწყვეტი იერიშის მიტანას. დარტყმა სწარმოებდა ერთდროულად სამი მიმართულებით—ჩრდილოეთიდან, დასავლეთიდან და აღმოსავლეთიდან.

მტრის ხარკოვის დაჯგუფებისათვის სულ უფრო და უფრო არახელსაყრელი მდგომარეობა იქმნებოდა. მიუხედავად ამისა, ჰიტლერელებმა გადასწყვიტეს რადაც უნდა დასჯდომოდათ შეენარჩუნებინათ ქალაქი, რადგან, როგორც სწანს, იმედი ჰქონდათ, რომ მიიღებდნენ მაშველი ძალების ახალ კონტინგენტებს. ტყვე ჯარისკაცებმა და ოფიცრებმა განაცხადეს, რომ ჯერ კიდევ 20 აგვისტოს ყველა ქვეგანაყოფში წაკითხულ იქნა ჰიტლერის ბრძანება, რომელიც ავალებდა მათ „მიუხედავად ზარალისა, ყველა საშუალებით შეენარჩუნებინათ ხარკოვი — უკრაინის გასაღები“.

გაფთრებულ ბრძოლებში მტერი სისტემატიურად ანადგურებდა ჩვენი ჯარების დარტყმების შედეგად ზედიზედ ჰკარგავდა დასაყრდენ პუნქტებს. 22 აგვისტოს ღამით ჩვენმა ჯარებმა განახორციელეს მოხერხებული მანევრი უმნიშვნელოვანეს უბნებზე, და მტერზე მოკლე, მაგრამ ძლიერი დარტყმის ზეგავლენით მას მძიმე დამარცხება აგებინეს, გარღვეულ იქნა უკანასკნელი ჯაჭვი გერმანელების მიერ ხარკოვის გარშემო შექმნილ სიმაგრეებისა.

უკან იხევდნენ რა წითელი არმიის დარტყმების შედეგად, ჰიტლერელმა არამზადებმა აწყეს სახლების წვა და აფეთქება, ცეცხლს უკიდებდნენ ყველაფერს, რაც კი ფასეულობას წარმოადგენდა. მთელი ღამის განმავლობაში ქალაქი გაკაშკაშებული იყო ხანძრისგან. მრავალი კილომეტრის მანძილზე ქალაქის გარშემო ისმოდა აფეთქებათა ხმა.

23 აგვისტოს გაფთრებული ბრძოლების შედეგად წითელი არმიის ნაწილებმა გასტეხეს ჰიტლერული ჯარების წინააღმდეგობა და იერიშით აიღეს ხარკოვი.

ქუჩებში გაჩაღებულ შეუპოვარ ბრძოლებში წითელარმიელები და ოფიცრები სთხოვდნენ გერმანელებს ძელმოწური საცეცხლე წერტილებიდან, ბლინდაჟებიდან, შენობებიდან, ზედიზედ ათიეისუთლებდნენ ობრნს.

დილის 10 საათისათვის გაწმენდილ იქნა ივეზლის მოედანი, ძერჟინსკის მოედანი (ამ მოტოვებულია). 12 საათისათვის აღებულ იქნა ქალაქის ცენტრალური რაიონები.

ხარკოვზე—უკრაინის მეორე დედაქალაქზე—კვლავ ფრიალებს საბჭოთა ალმი.

ზ. ლიპაევსკი

„კომუნისტის“ სიგნალის შემდეგ

საკოღმეურნეო ქონების განიავებისათვის—პასუხისგებაში

მიმდინარე წლის 2 აგვისტოს „კომუნისტის“ რედაქციამ მიიღო მამხილებელი წერილი ქონულეთის რაიონის სოფ. ლელვას მიქოიანის სახელობის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე რ. ს. ტაკიძეზე. კორესპონდენციაში აღნიშნული იყო, რომ რ. ტაკიძემ ხელი მიაყო საკოლმეურნეო ქონების განიავებადატაცებას, აღნიშნული კორესპონდენციის ასლი საჭირო ზომების მისაღებად გადაეგზავნა საქ. კ. პ. (ბ) ქობულეთის რაიკომის მდივანს, ამ. შ. ჯანუყვაძეს, რომელიც გვატყობინებს, რომ კორესპონდენციაში მოყვანილი ფაქტები შემოწმებით ძირითადად დადასტურდა. საკითხი განხილულია პარტიის რაიონული კომიტეტის ბიუროზე. კოლმეურნეობის თავმჯდომარე რ. ტაკიძე მოხსნილია სამეურნეოდან და მიცემულია სამართალში.

პერგკალენდარი

საქ. კ. პ. (ბ) გალის რაიკომი აცხადებს, რომ პარტბილეთი № 3306651, გაცემული საქ. კ. პ. (ბ) გალის რაიკომის მიერ ვლადიმერ სარდიონის-ძე ჭელიძეს სახელზე, პარტბილეთი № 2849276, გაცემული საქ. კ. პ. (ბ) გალის რაიკომის მიერ ეგენი ივანეს-ძე შონიას სახელზე, საკანდიდატო ბარათი № 2164235, გაცემული საქ. კ. პ. (ბ) ქობულეთის რაიკომის მიერ ქსენია ბოჩოს-ასულ ქაჯაიას სახელზე და საკანდიდატო ბარათი № 4340320, გაცემული საქ. კ. პ. (ბ) გალის რაიკომის მიერ ვალინა ილიკოს-ასულ ხუხუას სახელზე, დაკარგული და ჩაითვალოს გაუქმებულად.

კინოებში

რუსთაველის სახ.—„ძველ ჩიკაგოში“, ოქტომბერი—„ძველ ჩიკაგოში“, დამკვრელი — „კოტოვსკი“, კომკავშირელი — „ნიეულე გზა“, სპარტაკი—„ჩვენ მოგველით თქვენ ვიმარჯვებულთ“ და „დათვი“, ლენინგრადის სახ.—„ის იცავს სამშობლოს“, 26 კომ. სახ. —„ვალსის მელოდიები“, განთიადი—„ქირურგია“ და „ნიღაბი“, ბერიას სახ. კულტ. სახლი —„დაბრუნება“, ნავთლუღის რკინიგზის კლუბი—„ის იცავს სამშობლოს“.

პასუხისმგებელი რედაქტორი
ვ. ხატიაშვილი

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტი აცხადებს ახლად (1943 წელს), კურსდამთავრებულ ექიმთა საყურადღებოდ შემდეგს:

ის ექიმები, რომელნიც განაწილებულნი არიან სამუშაოზე, მაგრამ არ მიუღიათ საგზურები, და ისინიც, რომელნიც მიელინებული არიან დროებით სამუშაოზე ევაკუაციაში, ვალდებულნი არიან სამი დღის ვადაში გამოცხადდნენ ინსტიტუტის დირექტორთან.

გამოუცხადებლობა გამოიწვევს პასუხისგებაში მიცემას.

დირექცია

საქ. ჯანსახკომის სამედიცინო სალაბორანტო სკოლა აცხადებს მოსწავლეთა მიღებას ქართულ და რუსულ სექტორებზე.

სწავლა 2-წლიანია.

სკოლა ამზადებს სამედიცინო ლაბორანტებს, ჩარიცხულები უზრუნველყოფილი იქნებიან სტიპენდიით და საერთო საცხოვრებლით საერთო წესით.

განცხადებები მიიღება 20 სექტემბრამდე.

სკოლის მისამართი: ენგელსის ქ. № 50, II სართული, ტელ. № 3—45—43. განცხადებები მიიღება დილის 10-დან 5 საათამდე და საღ. 5-დან 7 საათამდე. ბერიას სახელობის ჯანმრთელობის განყოფილებაში II სართული, ჯაფარიძის ქ. № 22.

დირექცია

ცეკავშირის თბილისის კოოპერატიული ტექნიკუმი აცხადებს მოწაფეთა მიღებას საბუხჰალტრო, საგეგმო-სტატისტიკურ და საქონლისმცოდნეობის განყოფილებათა პირველ კურსზე 1943-1944 სასწ. წლისათვის.

ტექნიკუმი ამზადებს ბუხჰალტრებს, სტატ.-ეკონომისტებს და საქონლისმცოდნეებს სამომხმარებლო კოოპერაციის რაიონული კავშირებისათვის. სწავლის ხანგრძლივობა საბუხჰალტრო და საგეგმო-სტატისტიკურზე 2 წელი, საქონლისმცოდნეობის განყოფილებაზე—3 წელი. ტექნიკუმში მიიღებიან 15-30 წლის ასაკის მოქალაქენი საშუალო სკოლის 7 კლასის განათლებით. უგამოცდოდ ჩაირიცხებიან ის პირნი, რომელთაც დამთავრებული აქვთ საშუალო სკოლის 7 კლასი 1941, 1942 და 1943 წლებში ფრიად და კარგ ნიშნებზე. განცხადებები მიიღება 20 სექტემბრამდე.

მისაღები გამოცდები იწარმოებს 20-დან 30 სექტემბრამდე. ტექნიკუმში მიღებულნი უზრუნველყოფილ იქნებიან საერთო საცხოვრებლით და დაბურული სასადილოთი. სწავლის გადასახადი და სტიპენდია საერთო წესით. მეცადინეობა დაიწყება 1 ოქტომბერს. მისამართი: ლენინის ქ. № 88.

თბილისის კოოპერატიული ტექნიკუმის დირექცია